

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

Magisterské kombinované studium

2012 – 2014

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Hana Jílková

Mayové - medializace konce světa

Praha 2014

Vedoucí diplomové práce:

RNDr. Josef Musil CSc.

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

Master Combined (Part time) Studies

2012 – 2014

DIPLOMA THESIS

Hana Jílková

The Mayans - Media coverage of the End of the World

Prague 2014

The diploma thesis work supervisor:

RNDr. Josef Musil CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

.....

Hana Jílková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat RNDr. Josefu Musilovi CSc. za cenné rady, konzultace a pomoc při zpracování a vedení mé diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce na téma „Mayové - medializace konce světa“ provádí obsahovou analýzu zpravodajství a publicistiky vybraných českých médií v období před i po 21. prosinci 2012 s cílem popsat mediální obraz očekávání „konce světa“ podle mayských legend v českých médiích. Práce je rozdělena do dvou částí. První část se zabývá teorií mediální komunikace a vlivem médií na společnost, rozvojem náboženství, esoterismu, vývoji pověstí a legend. Tyto poznatky jsou oporou pro druhou část práce, která se zabývá historií Mayské kultury a již zmíněnou obsahovou analýzou mediálních sdělení. Cílem diplomové práce je na konkrétních příkladech popsat vývoj mediálního obrazu předpovědi konce světa dle četnosti výskytu zpráv a postoje médií k této události.

Klíčové pojmy

Analýza, esoterismus, fáma, informace, komunikace, manipulace, Mayové, média, objektivita, společnost.

Annotation

The Thesis "The Mayans - Media coverage of the End of the World" performs content analysis of news and current affairs of Chosen Czech media in time before and after 21st December 2012 with a goal to describe the way Czech media were waiting on "The End of the World" said in The Mayan Legends. The Thesis is splitted into two parts. The first part deals with the media's theory of communication and effect on society, development of religion, esotericism, evolution of Myths and Legends. This knowledge is used in the second part, which deals with The history of Mayan culture and also analysis of News Reports as mentioned above. The Goal of the Thesis is to show the evolution of media reports of the prognosis of the end of the world by its frequency and the attitude of the report to this event.

Key words

Analysis, communication, esotericism, information, manipulation, Mayans, media, objectivity, a rumor, society.

Obsah:

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	10
1. Teorie mediální komunikace.....	10
1.1 Vliv médií a víry na společnost	11
1.2 Média v informační společnosti	13
2. Účinky médií v oblasti společenského vědomí	15
2.1 Objektivita informací a důvěryhodnost médií	16
2.2 Mediální manipulace.....	17
3. Mediální žánry	18
3.1 Moderní pověsti a Urban Legends	18
3.2 Film	19
3.3 Dokument.....	20
3.4 Hoax.....	20
3.5 Fáma	21
3.6 Dementi.....	22
4. New Age, Chilliasmus a současná populární esoterika.....	23
4.1 Vodnářské spiknutí.....	24
4.2 Hnutí Nového věku - New Age	25
4.3 Chiliasmus – Milenialismus	26
4.4 Esoterismus	27
4.5 Mýty o konci světa	28
PRAKTICKÁ ČÁST	29
5. Historie mayské civilizace	29
5.1 Počátky mayské kultury	30
6. Prezence konce světa z pohledu médií.....	31
6.1 Dokumentární film	31
6.1.1 Mayský kalendář – Apokalypsa 2012.....	32
6.1.2 Nostradamus 2012.....	33
6.1.3 2012 - Mayská proroctví a kruhy v obilí.....	34

6.2	Celovečerní katastrofický film	36
6.2.1	2012 - Soudný den	36
6.2.2	Film 2012.....	38
6.3	Denní tisk.....	40
6.3.1	Lidové noviny	40
6.3.2	Mladá fronta dnes.....	45
6.4	Veřejnoprávní kanál - Česká televize	48
6.5	Komerční kanál - TV Nova	53
6.6	Rozhlasové stanice (veřejnoprávní vs. komerční).....	57
6.6.1	Rádio Impuls	57
6.6.2	Český rozhlas.....	58
7.	Cíl a metody výzkumu	66
8.	Zjištěné poznatky	66
8.1	Různorodost prezentace konce světa v médiích	67
8.2	Postoj médií k nevyplněné apokalypse	69
8.3	Některé dopady mediálního obrazu kauzy	69
	ZÁVĚR.....	70
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	71
	SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK	79

ÚVOD

Mediální obsah, jako „nabídka“ se vždy řídí „poptávkou“, tedy tím, co recipienti sledují či vyhledávají a co je zajímavé. I to je jedním z důvodů, proč se v médiích vyskytuje velké množství katastrofických událostí a mezi nimi prezentace konce mayského kalendáře a následného konce světa. Cílem diplomové práce je popsat a zdokumentovat prezentaci předpovědí konce světa podle mayského kalendáře se zaměřením na česká média.

Lidstvo již od počátků civilizace uznávalo autority, uctívalo božstvo a respektovalo přírodní živly. V historii každé kultury se nacházejí zmínky o prorocích, popisy proctví o apokalypsách, ve kterých lidstvo již několikrát téměř zaniklo. V popisu těchto událostí je vždy viníkem člověk, který se nechoval správně.

Zdrojem informací, týkajících se brzkého zániku světa je náboženství, ale i fámy, městské legendy, média a obecně i lidová slovesnost. Každá kultura má své specifické pověsti a legendy, které mají díky ústnímu podání zdánlivě reálný charakter a jsou tak přejímány dalšími osobami, které je dále šíří jako pravdivé.

V této diplomové práci bude probírána problematika konce mayského kalendáře 21. prosince 2012, konce světa a jeho mediální obraz z pohledu českých médií. K empirickému výzkumu bude využita obsahová analýza mediálních sdělení a následné posouzení, zda všechna média prezentují konec světa totožně, či nikoliv.

Praktická část práce vychází z poznatků podložených v teoretické části práce tak, aby byly objektivně popsány všechny druhy českých médií z pohledu prezentace konce světa. Tato nestrannost a objektivita analýzy obsahu mediálních sdělení, bude zajištěna zkoumáním veřejnoprávních i komerčních médií.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Teorie mediální komunikace

Komunikace provází lidstvo od samého počátku. Ač se původně jednalo o neverbální způsob dorozumívání, měla neverbální komunikace velký význam pro další vývoj mezilidské komunikace. Hlavními nástroji mediální komunikace jsou kanály, kterými se mohou informace šířit mezi příjemce sdělení. Mediální komunikace je nepřímá forma komunikace, díky které jsou informace šířeny jednosměrně, početnému seskupení anonymních spotřebitelů, či publiku.

K mediální komunikaci jsou využívány různé kanály, kterými se obsah sdělení šíří k příjemcům. Z historického hlediska je nejstarším hromadným sdělovacím prostředkem tisk, dále následuje rozhlas, televize a internet. Vzhledem k rozšířenosti a oblíbenosti médií ve společnosti jsou média převážně považována za relevantní zdroj informací, který není třeba ověřovat. V současné době je nutné si informace získané z médií ověřovat z více zdrojů.

Způsoby mediální komunikace a tematická specializace na určité skupiny publika se neustále vyvíjí a média hledají nejefektivnější formu komunikace s těmito skupinami recipientů. Čím více recipientů média osloví, tím větší vliv na společnost budou mít. Svým způsobem má velký vliv na míru ovlivnění jedince také vzdělanost obyvatelstva. Díky tomu je větší skupina lidí snáze ovlivnitelná „fámou“ nebo nějakou zprávou, než menší skupina, která si převážně zprávy z jiného zdroje ověří. Vhodným příkladem je právě hrozba apokalypsy připisované konci mayského kalendáře v roce 2012. Tato tematika je podrobněji rozepsána v kapitole 5.

1.1 Vliv médií a víry na společnost

Nejstarší podobou informační funkce médií je zpravodajství. Z počátku byla funkce médií čistě informativní, na základě jednoduchých a především aktuálních zpráv, které média přenášela k příjemci sdělení. Později média začala využívat různých mediálních žánrů, které jsou podrobně rozepsány v kapitole 3.

Vliv médií souvisí s mírou působení na recipienta a na vědomé i nevědomé důvěře, se kterou divák informace z médií přijímá. Důvěra v média se opírá o informace, které byly získány převážně z médií. U recipientů, kteří mají osobní zkušenost, nebo znalost v dané oblasti, kterou média zveřejňují, tato důvěra převážně neplatí.¹

Média na recipienty působí pomocí nejjednodušších sociálních situací, které souvisejí s nejobyčejnějšími pudy a emocemi člověka, převážně podávané pomocí obrazu, a pokud se jedná o verbální projevy, je využíván jednoduchý a chudý slovník s několika stovkami běžných slov.²

Vliv médií na diváka z pohledu víry je nejsilnější v USA. Doktor J. Gordon Melton, redaktor „Encyklopedie amerických náboženství“, odhadoval působení 400 až 500 televizních kanálů, které se věnují hnutí Nového věku a psychicky působí na diváka. Roku 1987 se odhadoval počet televizních kanálů s touto tematikou na 1000.³

Hlavním pojmem ve vztahu ke kvalitě informací je objektivita. Média by měla zastávat odstup a neutralitu ve vztahu ke zpravodajství, měla by být nestranná, informačně přesná, neměla by uvažovat nad službami třetí straně a o skrytých motivech.⁴

¹ MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Vyd. 1. Praha, 2010, 256 s. ISBN 978-807-4520-020.

² MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Vyd. 1. Praha, 2010, 256 s. ISBN 978-807-4520-020.

² MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Vyd. 1. Praha, 2010, 256 s. ISBN 978-807-4520-020.

³ NAISBITT, John. Desať nových smerov na deväťdesiate roky. 1.vyd. Bratislava: Bradlo, 1992, 324 s. ISBN 80-712-7050-4.

⁴ VERNER, Pavel. Propaganda a manipulace. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. ISBN 978-80-7452-015-0.

John Naisbitt ve své knize „Megatrends 2000“ popisuje příklady lidí, kteří tvrdí, že jejich prostřednictvím může svět komunikovat se starými učiteli, či věrozvěsty, kteří zemřeli před dávnými lety. Jen v USA tito lidé vydělali několik milionů dolarů na důvěřivosti věřících. Paradoxem je skutečnost, že samotní věřící s těmito praktikami nesouhlasí, ale nemohou si účast na takovém semináři odepřít, protože jsou na nich (podle jejich slov) „závislí“.⁵

Od toho se odvíjí i výsledky amerických výzkumů, které potvrzují negativní vliv televize na míru ovlivnění recipientů. Získávání informací z novin je úzce spjata se sociální úrovní recipientů. Lidé s vysokou úrovní sociálního kapitálu upřednostňují informace z tištěných seriózních médií, kdežto lidé s nízkou úrovní sociálního kapitálu dávají přednost televizi.⁶

Objektivita informací závisí na několika aspektech. Na odstupu a neutralitě ve vztahu ke zpravodajství, absence stranění, přesnost a pravdivost. Objektivita je částečně spojena se svobodou média. Pokud je médium nezávislé, v zásadě informace šíří nezaujatě a pravdivě.

Média si uvědomují, že status objektivního média a zdroje informací, je výhodný. Zvyšuje se tak sledovanost a tím i cena zpráv na trhu.

⁵ NAISBITT, John. Desat' nových smerov na deväťdesiate roky. 1.vyd. Bratislava: Bradlo, 1992, 324 s. ISBN 80-712-7050-4.

⁶ MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Vyd. 1. Praha, 2010, 256 s. ISBN 978-807-4520-020.

1.2 Média v informační společnosti

Informační společnost je zpravidla nové stádium vývoje lidské společnosti, ve které je významnější a efektivnější práce s informacemi než s hmotou. Její nástup je datován do 70. let 20. století a během posledních 35 let klesly náklady na přenos velkého objemu informací, cena zpracování i uskladnění informací. Velký vliv na tento jev má právě rozvíjející se počítačová technologie a mikroelektronika. Jen do roku 2002 byla prodána ve světě jedna miliarda osobních počítačů a další miliarda byla překročena v roce 2008. Odborníci se domnívají, že tento exponenciální růst výkonnosti počítačů bude trvat maximálně 15-25 let.⁷

Média hrají v informační společnosti velkou roli. V porovnání mediální aktivity všech věkových skupin společnosti je zřejmé, že v mladší a starší věkové skupině jsou značné rozdíly ve využívání médií a jejich druhu. U populace ve věkové kategorii 15-30 let zaujímají média 34%, z nichž televize je na 32% a rozhlas na 23%. U věkové kategorie nad 30 let se média podílí 37% a polovinu z těchto mediálních aktivit zaujímá televize.⁸

Tab. 1: Typy aktivit ve volném čase

Typ aktivity	1997	1998	1999	2000	2002
Čtení novin, časopisů	97	98	98	97	97
Kina	67	72	75	73	74
Divadla	57	63	68	65	68
Vážná hudba	31	35	40	34	41
Video	34	66	74	77	71
Hospody	60	81	82	81	84
Práce s PC	26	26	32	35	37
Fitness	48	51	50	52	50
Diskotéky	48	32	35	34	34
Vaření, pečení	80	76	55	69	73
Pletení, vyšívání	40	42	36	35	35

Zdroj: MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Praha: UJAK, 2010.

⁷ MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Vyd. 1. Praha, 2010, 256 s. ISBN 978-807-4520-020.

⁸ MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Vyd. 1. Praha, 2010, 256 s. ISBN 978-807-4520-020.

Termín „nová média“ je využíván od 60. let 20. století a představuje stále se rozvíjející soubor komunikačních technologií. Charakteristickým rysem nových médií je interaktivita příjemce sdělení, všudypřítomnost a rozmanité způsoby využití, jako například satelitní komunikace a využití počítačů k šíření sdělení. Nejvýraznějším pokrokem v informační společnosti byly nové způsoby přenosu a zaznamenávání informací. Počítače, videokamery, digitální fotoaparáty a tiskárny. Modernizace proběhla i v oblasti úložiště informací. Pevné disky, USB disky, postupně nahrazují CD a DVD vzhledem ke kapacitě pro možnost uložení dat. Všechny tyto aspekty přispívají k modernizaci technologií ve společnosti a k vytváření nových mezilidských komunikačních sítí.⁹

Dalším poměrně novým jevem se stává „virtuální komunita“. Jedná se o libovolný počet jedinců, kteří pomocí internetu vytváří virtuální komunitu dle vlastního výběru. Nezávisí na počtu jedinců, nebo národnosti, mají ovšem společné zájmy, kvůli kterým komunita vznikla. Virtuální komunity vznikly vzhledem k absenci motivované a interaktivní komunikaci, kterou média neumožňují, a tak vznikají sociální skupiny, jako např. Twitter, Facebook, Badoo, apod. Každá z popsaných sociálních skupin má jiný charakter a jejich uživatelé je využívají za jiným účelem. U všech ale platí, že ti, kteří chtějí patřit k nějaké virtuální komunitě, musí jednat v souladu se stanovenými normami a pravidly, aby je ostatní členové přijali a uznávali.¹⁰

Vzhledem ke změnám v komunikačních technologiích, je stále obtížnější vzájemně odlišit jednotlivá média. Tištěná periodika je možné číst v obsahu internetu a internet již není výsadou pouze stolních počítačů, ale stále častěji se rozšiřuje do „chytrých“ mobilních telefonů. Tento jev zajišťuje, že je recipient neustále informován o nových skutečnostech. Nová elektronická média lze považovat za doplněk stávajícího spektra médií.

⁹ MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Vyd. 4. rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2009, 639 s. ISBN 978-807-3675-745.

¹⁰ MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Vyd. 4. rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2009, 639 s. ISBN 978-807-3675-745.

2. Účinky médií v oblasti společenského vědomí

„Hromadné sdělovací prostředky mají v lidském životě mimořádnou důležitost už z prostého časového pohledu: Nejvíce času věnuje člověk v západní civilizaci spánku a práci. Pořadí těchto dvou vlivů se může lišit, ale na třetím místě je vždy doba věnovaná sledování různých médií.“¹¹

Vliv mediálního působení na společnost byl prokázán mnoha studiemi a vědeckými výzkumy. Vzhledem k rozšířenosti médií ve společnosti a jejich častým využíváním je z mediálního hlediska snadné formovat technickou vyspělost společnosti. Média zpřístupnila kulturu a zábavu široké veřejnosti, podstatně zvýšila aktuálnost informací, do domácností formou televize navodila pocit blízkého kontaktu s tragickými či naopak veselými událostmi. Recipienti médiím důvěřují, jelikož mají prostřednictvím televize pocit, že událost viděli „na vlastní oči“.

Autoři McNair i Burton všeobecně pracují s myšlenkou, že zpravodajství i samotná média napomáhají významným způsobem konstrukci sociální reality. Recipienti získávají z mediálních obsahů informace, které přispívají ke zkreslenému náhledu na svět. Média se snaží působit jako autorita v oblasti veřejného i soukromého života. Média tím získávají moc nad informacemi, které se mezi recipienty šíří. Usilují o moc pomocí nastolování témat, preferencí zpravodajských hodnot, úpravou zpráv, důrazem na autenticitu a prezentací informací odborníky v daném sektoru.¹²

V posledním desetiletí, s rozvojem internetu a elektronických médií, získává otázka důvěry v média zcela nový rozměr. Lidé byli zvyklí, že se v klasických médiích objevovaly zprávy, které nemusely mít zcela pravdivý charakter, a proto byli obezřetnější. V případě informací, zveřejněných v internetové síti, se domnívají, že tak obezřetní být nemusejí. Rizika internetu nese jeho nedostatečná regulace ze strany nějakého regulačního orgánu. „Internetová policie“, která se zabývá obsahem internetu, řeší pouze stránku kriminality, nikoli regulace z pohledu médií.¹³

¹¹ MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Vyd. 1. Praha, 2010, 256 s. ISBN 978-807-4520-020.

¹² BURTON, Graeme. Úvod do studia médií. 1. vyd. Brno: Barrister, 2001, 390 s. ISBN 80-859-4767-6.

¹³ MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Vyd. 1. Praha, 2010, 256 s. ISBN 978-807-4520-020.

2.1 Objektivita informací a důvěryhodnost médií

V posledních letech je rozdíl mezi bulvárními a seriózními médii minimální. Všechna média usilují o pozornost recipienta a k tomu využívají různé prostředky. Zpravodajství posiluje svou důvěryhodnost prezentací zpráv z místa činu, užívají přímých přenosů, rozhovorů s odborníky, graficky znázorněných statistik. Je nezbytné zdůraznit, že dle dostupných informací média vynakládají nemalé finanční prostředky k tomu, aby svůj štáb dopravil na místo, kde k prezentované události došlo.

V případě užití odborníka ve zprávě je snadné usoudit, zda se jednalo o úlohu informativní, kdy odborník přispěl k pochopení zprávy, nebo zda se jednalo pouze o posílení věrohodnosti média, pravdivosti a objektivity zprávy. Pokud odborník dostane prostor k vyjádření se k danému problému, je jeho přítomnost oprávněná, pokud osvětlil něco, co samotný reportér odborně vysvětlit nemohl. V převážné většině případů se bohužel jedná o druhou variantu, ve které slouží vystoupení odborníka jen jako nástroj ke zvýšení objektivity média.¹⁴

¹⁴ BURTON, Graeme. Úvod do studia médií. 1. vyd. Brno: Barrister, 2001, 390 s. ISBN 80-859-4767-6.

2.2 Mediální manipulace

Každé médium má možnost podat informaci vlastním způsobem. Komerční média podávají informace poutavěji a využívají k upoutání pozornosti emoce, seriózní tisk a veřejnoprávní média prezentují informace realističtěji. Bohužel vzhledem k trendu oblíbenosti slučování informací a zábavy (infotainment), přistupují i veřejnoprávní média k zapojování manipulačních praktik do zpravodajství. Činí tak kvůli zvýšení sledovatelnosti, jelikož jejich konkurence je opravdu silná.

Nejzásadnější vliv na jednání recipientů má mediální manipulace, konkrétně jedním z příkladů je agenda setting. Jedná se o naznačování hlavních otázek dne, které jsou následně veřejností vnímány jako nejdůležitější události daného dne. Manipulaci se společenským vědomím lze doložit na příkladu tvrzení Denise McQuaila a Trenamana, že lidé přemýšlejí o tom, co jim je řečeno, ale nemyslí si to, co jim je řečeno.¹⁵ Mezi pořadím hlavních témat dne a vnímáním jejich důležitosti veřejností byla zaznamenána v mnoha případech shoda.

Dalším souvisejícím pojmem s agendou setting je gatekeeping. Jedná se o proces výběru informací, které se zveřejní v médiích. Gatekeeper je člověk, který disponuje informacemi a subjektivně rozhoduje o jejich zveřejnění. Mezi gatekeepery jsou editoři, reportéři, novináři a pracovníci mediálních agentur, kteří jednají na základě subjektivního názoru na případnou sledovanost informace, kterou zveřejní.

„Společnou podmínkou pro nastolování témat je, že různá masová média mají sklon sdílet stejné soubory zpravodajských priorit. Tato podmínka je však v dnešní době zpochybněna dostupností mnoha nových internetových zpravodajských služeb, ale také tím, že „uživatel zpravodajství“ má větší příležitost vyhledávat zprávy podle osobního zaměření a preferencí témat.“¹⁶

¹⁵ TRENAMAN, J. S. M. and MCQUAIL, D. (1961) *Television and the Political Image*. London: Methuen.

¹⁶ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. s.528, Vyd. 4. rozš. a přeprac. Překlad Hana Antonínová. Praha: Portál, 2009, 639 s. ISBN 978-807-3675-745.

3. Mediální žánry

Folklor, mýty a legendy provází lidstvo od nepaměti. Pro současný folklor a moderní pověsti je obvyklá náhrada tradičních starých formulí: „bylo nebylo....“, „Tohle se stalo kolegovi kamaráda, jeho přítelkyni...“, apod. Pověsti a fámy se odjakživa rodí z touhy po tajemnu a pocitu strachu při poslouchání historek, nebo pouze z potřeby se zasmát a pobavit ostatní. Současné fámy a pověsti obsahují podobně jako tradiční folklor skryté poselství, vypovídají o pravidlech a normách společnosti, o vztazích mužů a žen, o strachu ze smrti, ale také o nedůvěře k nadnárodním korporacím, o problému s užíváním drog, nebo o rasizmu a xenofobii.¹⁷

3.1 Moderní pověsti a Urban Legends

Současné moderní pověsti jsou klasifikovány jako pozoruhodné a zdánlivě věrohodné příběhy, které se vždy přihodily nějakému známému. Témata moderních pověstí mohou mít charakter záhadný, hororový, komický, ale také společensky nevhodný. Většinou se týkají násilí, nadpřirozena, úrazů, sexuality a lidského selhání. Objevují se v nich prvky moderní technické civilizace, jako např. počítače, automobily, státní úřady, bílá elektronika a také fast foody. Na rozdíl od Urban legend, neboli městských pověstí, se moderní pověsti nevážou na město.¹⁸

¹⁷ JANEČEK, Petr. Černá sanitka a jiné děsivé příběhy: současné pověsti a fámy v České republice. Vyd. 1. Plot, 2006. ISBN 978-808-6523-743.

¹⁸ JANEČEK, Petr. Černá sanitka a jiné děsivé příběhy: současné pověsti a fámy v České republice. Vyd. 1. Plot, 2006. ISBN 978-808-6523-743.

3.2 Film

Historicky první filmová projekce byla uskutečněna bratry Lumiéry 28. prosince 1895 v Grand Café v Paříži. Právě zde byl vytvořen předpoklad pro mediální publikum. Film byl z počátku určen pro nižší společenské vrstvy, které neuměly číst ani psát a nahrazoval potulná divadla a pouťové atrakce.¹⁹

Film se postupem času stal prostředkem tvůrčího vyjádření a jedním z odvětví moderního umění. Vzhledem k emocím, které vyvolává technické zpracování filmu, sled záběrů, obsah filmu, obraz, zvuk, herecké výkony a další, je film specifickým mediálním žánrem, který nelze jen tak převyprávět, ale divák jej musí vidět. Hlavním úkolem filmu, je přesvědčení diváka o pravdivosti podávaných informací. To závisí hlavně na tvůrčích schopnostech filmaře, který při tvorbě filmu vychází ze své koncepce vnímání prezentovaného.

Od počátku filmu až do současnosti vznikaly a zanikaly různé druhy filmových žánrů. Po prvních pokusech němých a krátkých, hraných filmů následovaly filmy historické, kriminální, společenské komedie, dokumentární, historické velkofilmy, science fiction a další. Hlavním mezníkem ve vývoji kinematografie byl vznik filmů, určených k šíření informací, výchovným účelům a vědeckým výzkumům. Zlomovým okamžikem ve vývoji filmu byl počátek využívání filmových triků. Tento podstatný článek ve výrobě filmů ohromil diváky svou realističností a zvýšil emotivní prožitek z filmu.²⁰

Moderní filmová interpretace je vzhledem k propojení s virtuálně vytvářenými scénami na takové úrovni, že divák nemá možnost rozlišit, zda byla scéna ve filmu vytvořena reálně a jedná se o kulisy, nebo byla dotvořena pomocí počítače. Vzhledem k moderním prostředkům, které se v současnosti ve filmové tvorbě využívají, má divák možnost být ohromován provedením jednotlivých scén ve filmu. I to je jeden z důvodů, proč lidé film vnímají jako něco skutečného. Působí tak realisticky, že se z jejich pohledu nemůže jednat o fikci.

¹⁹ ŠTROBLOVÁ, Soňa. Film a televize jako audiovizuální zprostředkování světa: Filmová a televizní dramaturgie a programová skladba. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. ISBN 978-80-86723-73-0.

²⁰ Tamtéž

3.3 Dokument

Dokumentární film je specifickým druhem filmu, které zachycuje příběhy, prezentuje děj, nejen z jeho historického hlediska. Mnoho dokumentárních filmů se věnuje přítomnosti a budoucnosti. Vzhledem k využití specifických technik natáčení a vzhledem k podstatě filmu, či zachycených improvizovaných reakcí na probíhající události se může v některých případech jednat o nástroj manipulace.²¹

Současně probíraným tématem byly hlavně dokumenty týkající se mayského kalendáře, kruhů v obilí a blížící se apokalypsy. Podrobněji bude o této problematice pojednáno v kapitole 5.

3.4 Hoax

Poměrně novou žánrovou formou mediální manipulace, šířenou prostřednictvím internetu, je hoax. Tímto termínem je zpravidla označována poplašná zpráva, která varuje před neexistujícím nebezpečím a nabádá k dalšímu šíření zprávy prostřednictvím internetu. Uživatelé si mezi sebou v dobré víře informací, obrázků nebo video přeposílají aniž by tušili, že se jedná o mystifikaci. V jádru se jedná o neškodnou formu manipulace, pokud nenabádá k odstranění některých souborů z počítače, nebo vyplnění osobních údajů či e-mailu na internetové stránky. Těchto případů využívají hackeři k šíření virů či spamů.²²

²¹ ŠTROBLOVÁ, Soňa. Film a televize jako audiovizuální zprostředkování světa: Filmová a televizní dramaturgie a programová skladba. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. ISBN 978-80-86723-73-0.

²² HOAX. [online]. [cit. 2013-09-30]. Dostupné z: <http://www.hoax.cz/cze/>

3.5 Fáma

Fáma je označována za nejstarší hromadný sdělovací prostředek světa. Její pomocí se předávaly informace, urychlovaly se sociální bouře a války, dalo se poškodit nebo vybudovat dobré jméno. Navzdory pokroku v moderní technologii, vývoj a rozšířenost fámy nebyl ohrožen. Společnost stále čerpá část informací právě ze zpráv šířených ústním podáním. Zvláštností fámy je skutečnost, že není možné přesně identifikovat, kdy začíná a kdy končí. Důvod této nesnadné identifikace je kanál, kterým se fáma šíří, protože se prezentuje jako zpráva pravdivá a snaží se přesvědčit příjemce sdělení. Tento status přetrvává do chvíle, než dojde k jejímu odhalení.²³

Každá fáma má své určité publikum tvořené jedinci, kteří by na sobě mohli pocítit její důsledky, zároveň se jedná o výsledek kolektivního tvůrčího procesu, na jejímž počátku se vyskytovala pravdivá, nebo jen z části pravdivá informace. Vlivem předávání informace a zapomínání detailů se vytváří pravý obsah fámy, který je na samém konci životnosti fámy dementován a objasněn.

Velkou roli v šíření zločinných typů fám hrají média. Jakmile je informace předána milionům čtenářů a posluchačů, přestane se zpráva považovat za nedůvěryhodnou a stává se celostátní informací. Paradox nastává ve chvíli, kdy soud nemá oprávnění k šíření informací do chvíle, než je obžalovaný definitivně odsouzen. U novinářů se vyžaduje sdělení všech informací, i když nejsou zcela podloženy. V tomto „souboji“ vyhrávají média a nepravost informací, které zveřejní, se jen těžko vyvracejí.²⁴

Fámě přidává na důvěryhodnosti nejen zdroj informace, která se k recipientovi dostane, ale i osoba, která informaci sděluje. Fámy jsou navíc prezentovány jako nestranné a žádoucí informace se stávají zavádějící. Pravděpodobnost šíření fámy posiluje i četnost opakování této zprávy a touha problému uvěřit.²⁵

²³ KAPFERER, N. J. *Fáma nejstarší médium světa*. 1. vydání. Praha: Práce, 1992. 248 s. ISBN 80-208-262-2

²⁴ KAPFERER, N. J. *Fáma nejstarší médium světa*. 1. vydání. Praha: Práce, 1992. 248 s. ISBN 80-208-262-2

²⁵ KAPFERER, N. J. *Fáma nejstarší médium světa*. 1. vydání. Praha: Práce, 1992. 248 s. ISBN 80-208-262-2

3.6 Dementi

Hlavním problémem je způsob, jakým je dementi zveřejňováno. V porovnání s prezentováním fámy, která svým obsahem zpravidla šokuje recipienty a přinutí je tak k hromadnému šíření této informace, je Dementi mnohdy zveřejněno na okraji stránky, okomentované pouze dvěma větami a pro běžného recipienta zpravidla nepostřehnutelné. Dementi je popisováno jako chladná a nezáživná informace, podrážející fantazii, a která recipienty navrací do jednotvárné reality.

Oficiální popření zprávy, která se nezakládá na pravdě se poprvé objevilo teprve s rozvojem svobodných médií. Dementovat zprávy, které se hromadně rozšířily za krátkou dobu pomocí médií je umožněno, bohužel bez výsledku. Příjemci sdělení si velice dobře pamatují obsah zprávy, která jim byla prezentována a případné doplnění o údaj, že se probíraná informace nezakládá na pravdě, je pro příjemce sdělení nezajímavá a považují dementi za nepravdivé.

Odolnost fám proti faktům je překvapivá. Podstatou fámy je schopnost bezproblémového vypořádání se skutečností a obratností v argumentaci při vypořádávání s protiargumenty. Fámu paradoxně nemohou poškodit drobné nesrovnalosti a detaily, které vypadají podezřele, či neobvykle. Komunikátor, který sdělení dále předává, mnohdy část předávaných informací poupraví, aby byla fáma věrohodnější a zajímavější. Lidská fantazie nezná hranice a pokud se někdo pokusí fámu dementovat podloženým důkazem, dojde k „logické“ dedukci dalšího propojení s událostí a potvrzení její pravosti.

Jedním z příkladů byla fáma šířená v Orleans, o obchodu s „bílým masem“. Jednalo se o zkušební kabinky v obchodech s dámskou konfekcí, ve kterých byly údajně nainstalovány padací dveře, díky kterým se mohl beztrestně rozvíjet nelegální trh s lidmi a případné oběti (ženy), byly rovnou odváženy v dodávkách za hranice státu. Důvěryhodnosti této fámě přidávala počáteční nečinnost policie a mlčenlivost tisku. Mezi lidmi se šířila informace o snaze zamlčení této aféry, vzhledem provázanosti státu a mafie. Pozdější zveřejnění faktů jen přisuzovalo fámě její pravdivost.²⁶

²⁶ KAPFERER, N. J. *Fáma nejstarší médium světa*. 1. vydání. Praha: Práce, 1992. 248 s. ISBN 80-208-262-2

4. New Age, Chilliasmus a současná populární esoterika

Tyto tři proudy mají společného jmenovatele a tím je duchovní stránka člověka a víra. „Zájem o tradici esoterismu v západní civilizaci dosahuje v různých dobách různé výše. Zřetelným vrcholem tohoto zájmu je epocha renesance a pak doba posledních desetiletí 19. a prvních desetiletí 20. století. Je pravděpodobné, že za další vrchol bude s odstupem času považováno také období 80. let 20. století. Tato vlna, nazývaná hnutím Nového věku (New Age), v současnosti ještě trvá, ačkoli od 90. let je již ve světě možné registrovat známky jejího poklesu.“²⁷ Takto charakterizoval PhDr. Zdeněk Vojtíšek hnutí Nového věku v roce 2003.

Po uplynutí jedenácti let od zveřejnění tohoto tvrzení je jisté, že se zakládá na pravdě. Hnutí Nového věku se v posledních letech specializovalo právě na problematiku konce světa roku 2012 a připravovalo se na něj.

Oživení náboženství souvisí s objasňováním moderního života, ve kterém se rozvíjí moderní technologie a věda. Tyto aspekty zajišťují soustavné zlepšování a zjednodušování moderního života. Voltair i Marx se svého času domnívali, že náboženství ve dvacátém století vlivem technického pokroku zanikne. Obrovský vliv na znovuoobnovení víry, lidových fám a pověstí měly právě první a druhá světová válka. Lidé si uvědomovali, co pro ně technický pokrok znamenal a jaký negativní dopad měl na dějiny lidstva, když byl zneužit jako nástroj sebezničení.²⁸

Níže budou podrobně probírány druhy náboženských hnutí, esoterismu a víry, které provází lidstvo novodobými dějinami a aktuálním milénium. Všechny zmíněné aspekty mají přímou souvislost s mediální prezentací konce světa 21. prosince 2012 a s reakcemi, které byly zaznamenány.

²⁷ Vojtíšek Z.: Hnutí Nového věku. Dingir 2003, str. 46 (No2).

²⁸ NAISBITT, John. Desť nových smerov na deväťdesiate roky. 1.vyd. Bratislava: Bradlo, 1992, 324 s. ISBN 80-712-7050-4.

4.1 Vodnářské spiknutí

Vodnář „Aquarius“ je souhvězdí, obsahující 146 hvězd, viditelných bez použití dalekohledu. Nachází se jižně od rovníku a vrcholí o půlnoci koncem srpna nad jižním obzorem. V Astrologii je tento symbol vyobrazen jako muž, který vylévá vodu ze džbánu do tlamy ryby. Podle dostupných zdrojů započal původně čínský Věk Vodnáře v prvním desetiletí našeho letopočtu.

Ve Věku Vodnáře by se mělo lidstvo vyvíjet nepřetržitým působením ducha a hmoty, v níž začne duchovní stránka postupně převažovat. Z historického hlediska již byla pozorována míra ovlivnění vzniku a zániku velkých kultur právě v období střídání astrologických „zvířetníkových“ znamení.²⁹

Pojem „Vodnářské spiknutí“ byl poprvé použit v roce 1980 ve stejnojmenné knize Marilyn Fergusonovou, která popisovala propojení mezi skupinami a organizacemi, které měly ve znamení symbol Vodnáře. Jednalo se hlavně o stoupence hnutí New Age, kteří vystupovali pod názvem Věk Vodnáře.³⁰

Současný vývoj tohoto směru již nelze považovat za „Vodnářské spiknutí“, jelikož se během třiceti let od vydání „Vodnářského spiknutí“ předpověď astrologů nepotvrdila. Z kosmu odezírané zákony již nelze aplikovat na nynější vývoj společnosti, i když je zde stále možnost, že lidé začnou vnímat budoucnost jinak.

Před třiceti lety se ideologie New Age teprve vyvíjela a rozšiřovala hlavně mezi střední vrstvou obyvatelstva. Ve vodnářských kruzích se globálně plánovala duchovní obroda, která nenastala, vzhledem k rozvoji prostředků komercializace a individualizace ve většinové společnosti.³¹

²⁹ DOLEŽAL, Otmar, Růžena HERMANOVÁ a Ján MALIARIK. Idea vodnářského věku. Vyd. 1. Brno: Jiří Alman, 1997. Almo. ISBN 80-902-0793-6.

³⁰ Vojtíšek Z.: Hnutí Nového věku. Dingir 2003, str. 57 (No2).

³¹ Vojtíšek Z.: Hnutí Nového věku. Dingir 2003, str. 57 (No2).

4.2 Hnutí Nového věku - New Age

Základním spojením v hnutí Nového věku je vztah mezi poskytovatelem náboženské zkušenosti (podnikatelem) a jeho klientem. Duchovní centrum, které svým klientům poskytuje placené služby se tak stává typickou institucí Nového věku. Kulturu Nového věku tak tvoří síť restauračních zařízení, specializovaných obchodů, bohatá nakladatelská produkce, dále také léčitelské, vzdělávací a umělecké aktivity.³²

Hnutí Nového věku je neorganizované hnutí, které nemá členskou základnu, ani filosofický systém. Ve velkých městech v USA i Evropě tisíce lidí vyhledává vnitřní a osobní rozvoj a seskupují se okolo duchovních učitelů, vzdělávacích středisek, nebo okolo metafyzických knihkupectví. Vědci odhadují, že stoupenci hnutí Nového věku zastupují 5 až 10 procent obyvatelstva. Hnutí Nového věku nerozvíjí ortodoxní teologii, ale přijímají východní víru v převtělování. Hlavním cílem hnutí Nového věku je přivést lidstvo k myšlence, že je třeba nejprve změnit způsob myšlení a teprve poté se změní i celý svět. Ralf White tvrdí, že hnutí Nového věku má rozdílný pohled na život a pokrývá široké spektrum zahrnující tělo, mysl a ducha, včetně vzestupu ekologického myšlení, či změny podnikatelských perspektiv a hlavně důraz na lidskou intuici.³³

Zajímavým úkazem v dějinách hnutí Nového věku je fakt, že vzniklo až poté, co se o něm začalo psát. V roce 1980 byl tento jev popsán jako „Vodnářské spiknutí“ a jednalo se o proměnu tehdejší doby, která vycházela ze spojení tradiční esoteriky, mystiky a obdivu Orientu. Místo „Vodnářského spiknutí“ se tomuto hnutí začalo říkat „New Age“, postupně se rozšiřovaly nové pojmy a lidé se začali bát.³⁴

Současní fundamentalisté očekávali milénium podle Bible, oheň a apokalypsu. Některé skupiny hnutí Nového věku jsou vůči apokalypsám skeptičtí. Předpovídali mírnější podobu transformace lidstva v podobě přeměny způsobu myšlení, či záchranu z vesmíru.³⁵

³² Vojtíšek Z.: Hnutí Nového věku. Dingir 2003, str. 46 (No2).

³³ NAISBITT, John. Desť nových smerov na deväťdesiate roky. 1.vyd. Bratislava: Bradlo, 1992, 324 s. ISBN 80-712-7050-4.

³⁴ Vojtíšek Z.: Hnutí Nového věku. Dingir 2003, str. 52 (No2).

³⁵ NAISBITT, John. Desť nových smerov na deväťdesiate roky. 1.vyd. Bratislava: Bradlo, 1992, 324 s. ISBN 80-712-7050-4.

4.3 Chiliasmus – Milenialismus

Chiliasmus je jedno z oživených odvětví hnutí Nového věku. Jeho název je odvozen z řeckého slova χίλιοι chilioi - tisíc, v mnoha pramenech uváděn také jako Milenialismus z latinského millenium - tisíciletí. Jedná se o očekávání tisícileté Boží říše. Zdeněk Vojtíšek klasifikoval dva typy milenialismu. Prvním typem je katastrofický milenialismus, který je označován jako očekávání apokalyptického zániku světa. Ve výkladu katastrofického milenialismu je svět hodnocen jako špatný a bude nahrazen novým věkem všeobecné blaženosti. Druhým typem je takzvaný progresivní milenialismus, ve kterém je vyzdvihována naděje, že přeměna světa bude postupná a podílejí se na ní samotní lidé. Progresivním milenialismem jsou optimistická tvrzení pokroku, sebezlepšování a víra v možnosti člověka.³⁶

Oživení náboženství probíhá na začátku třetího milénia. Americká poválečná generace se začala v sedmdesátých letech vracet k víře, navštěvovat kostely, nebo se přidávali k hnutí Nového věku. Roku 1987 začali mormoni oslavovat svůj nejlepší rok v historii, když získali 274 000 nových přívrženců. V Japonsku se začaly oživovat festivaly šintoistických společenství, obnovovaly se rituály životního cyklu a lidé se vraceli do místních pagod. Jen v Japonsku, USA a Brazílii získal Šintoistický kněz, zvaný jako „japonský zázračný muž“, přes 5 milionů stoupenců. Zajímavostí je fakt, že 80 procent věřících nejsou Japonci.³⁷ Teolog Harvey Cox na jedné ze svých přednášek v roce 2000 mimo jiné sdělil, že se mýlili ti, kteří před dvaceti pěti lety předpovídali, že náboženství v moderní době zanikne. Milénium označuje začátek Zlatého věku v lidských dějinách, které nastává po vítězství Krista nad Antikristem. Stejně tak před tisíci lety lidé věřili, že se s blížícím milénium blíží apokalypsa a konec světa. Věřili, že je milénium vysvobodí ze zajetí Římanů. Když začnou lidé věřit, že se blíží jejich konec, obvykle se seskupují kolem různých výstředních vůdců. Na prahu roku 2000 se historie opakuje. Opět lidé věří v konec světa a upínají se k různým náboženstvím, hnutím Nového věku, apod.³⁸

³⁶ Vojtíšek Z.: Dva typy milenialismu. Dingir 2011, str. 13 (No1).

³⁷ NAISBITT, John. Megatrendy 2000: Deset nových smerov na deväťdesiate roky. 1.vyd. Bratislava: Bradlo, 1992. ISBN 80-712-7050-4.

³⁸ NAISBITT, John. Megatrendy 2000: Deset nových smerov na deväťdesiate roky. 1.vyd. Bratislava: Bradlo, 1992. ISBN 80-712-7050-4.

4.4 Esoterismus

Současná populární esoterika, nebo esoterismus, je souborem tajných nauk, předávaných mimo oficiální náboženské struktury. Tyto tajné informace jsou určeny pouze omezenému počtu zasvěcených jedinců, kteří byli vyvoleni k následování mocných mágů, léčitelů a věštců.

Název pro toto odvětví je odvozen od řeckého slova *ésotéros* a hlavní význam esoterismu je inovace a přejímání vzdálených náboženských tradic, které mají harmonizovat různé náboženské tradice tím, že přenesou veřejný projev do tajného a společného jádra. Vzhledem k variabilitě a kombinování esoterních tradic v rámci jednoho náboženství vzniká velké množství proudů a malých skupin.³⁹

Dalším odvětvím křesťanského esoterismu vznikl na západě a je znám pod názvem hermetismus. Tato tradice obsahuje věštebné techniky, alchymistická díla, díla esoterických léčitelů, okultistů a mystiků, svobodných zednářů apod. V moderní společnosti se z esoterické tradice oddělil další proud, označován jako parapsychologie, psychotronika nebo ufologie. Vzhledem k četnosti esoterických směrů jsou mnohé směry opomíjeny, zapomínány a jiné kříšeny, jako například spiritismus ve druhé polovině 19. století, nebo homeopatie v posledních desetiletích 20. století.⁴⁰

Dostupné zdroje informací a publikací, zabývající se touto problematikou, nemusejí být zcela terminologicky a obsahově přesné. Příčinou je zejména zaujatost některých autorů a přílišný zájem o získávání dalších informací k tématu. Tito autoři se stávají sugestibilními v dané oblasti a k publikaci vlastních poznatků využívají jako podklad zdroje, které nejsou vědecky podložené a mohou obsahovat nepřesné, nebo chybné informace, či výklad dějin esoterismu.⁴¹

³⁹ ARAM, Kurt. *Magie a mystika v minulosti a v současnosti*. Vyd. 1. Praha: Volvox Globator, 2013. Alef (Volvox Globator). ISBN 978-80-7207-892-9.

⁴⁰ Vojtíšek Z.: *Hnutí Nového věku*. Dingir 2003, str. 46 (No2).

⁴¹ PÁLEŠ, Emil. *Angelologie dějin: synchronicita a periodicitu v dějinách*. Bratislava: Sophia, 2004, 480 s. *Základy duchovní vědy*, 2. ISBN 80-968045-5-3.

4.5 Mýty o konci světa

Apokalyptické předpovědi a mýty o konci světa provází lidstvo od jeho počátku. Tyto předpovědi byly mnohoúčelné. Byly využívány k udržení autority, převážně církví a vládnoucích elit, ale také se předávaly v podobě ústní lidové slovesnosti. Současný příklad četnosti předpovědí apokalyps je mapován mezi lety 2001 až 2012. V tomto období bylo předpovězeno 50 konců světa.⁴²

Jen někteří jedinci nebyli obeznámeni o blížícím se konci světa, či očekáváním velkých událostí na konci roku 2012. Mýtů o konci světa bylo předpovězeno mnoho. Mělo proběhnout zničující zemětřesení, náraz obřího meteoritu do planety Země, hrozily zničující vlny tsunami, padající meteority, které zahubí lidstvo a zničí celý svět. Díky této vlně apokalyptických očekávání mohou vznikat hollywoodské filmy, knihy, ale i média mohou přidat svůj podíl na prezentaci těchto údajných konců světa.⁴³

Příkladem paniky v oblasti údajné skutečné historie konce světa je představitelkou moderní esoteriky Sharan Newman, která ve své knize uvádí její úhel pohledu na problematiku konce světa. Čerpá z moderních publikací o New Age, současné populární esoterice a smyšlených předpovědích konce světa. S největší pravděpodobností i tato publikace přispěla k utvrzení mýtu o blížící se apokalypse. I zde platí, že víra je slepá. Díky příkladům, které jsou publikovány, je zřejmé, že kvůli víře a fanatismu bylo ukončeno mnoho životů zbytečně. Série sebevraždných „odchodů na lepší místo“ se odehrála ještě před rokem 2000. Na konci března roku 1997 bylo nalezeno 29 lidských těl v nových šatech a obuvi, s malým cestovním zavazadlem a bílým šátkem na obličeji. Tato skupina věřila, že jsou vzdálený tým Nebeské brány, bytostmi vyšší úrovně a právě na konci března 1997 opět opustí svá vypůjčená lidská těla a odletí zpět do vyšší sféry v dalekém prostoru.⁴⁴

⁴² Mladá fronta dnes: Dnes má přijít konec světa. Gazdík J. Praha: MAFRA, a.s, 21.12.2012, z domova A5. ISSN 1210-1168.

⁴³ KOSTIČOVÁ, Zuzana Marie. 2012: mayský kalendář, transformace vědomí, dva světy a rovnováha. Vyd. 1. Praha: Malvern, 2011, 221 s. Religio (Malvern). ISBN 978-80-87580-05-9

⁴⁴ NEWMAN, Sharan. Skutečná historie konce světa: apokalyptické předpovědi od Zjevení Janova přes Nostradamovo a mayské proroctví až po Y2K a 2012. Líbeznice:Víkend, 2010, 351s. ISBN 978-80-7433-033-9.

PRAKTICKÁ ČÁST

5. Historie mayské civilizace

Mayská civilizace se vyskytovala na území mezi Severní a Střední Amerikou. Dle dostupných informací žili Mayové skromným životem, neměli žádný osobní majetek a zpravidla jim k životu stačilo pouze pár věcí. Mayové žili v rozvrstvené společnosti, kde zastávali své místo vládcové, rolníci i astronomové. Právě v astronomii Mayové tolik vynikali a vzhledem k jejich propracovanému systému kalendářů se dochovala informace o konci dalšího cyklu, který měl nastat 21. prosince 2012. Mayové věřili, že žijí v pátém věku Slunce a dle jejich chronologie začal současný věk 12. srpna 3114 před naším letopočtem. Je až záhadné, jak přesně byli schopni Mayové určit pohyby planet a přírodních změn, či katastrof, které mají nastat. Další velkou záhadou je zánik jejich civilizace.⁴⁵

Obrázek 1: Ukázka mayského kamenného kalendáře

Zdroj: Reflex: archiv. In: [online].⁴⁶

⁴⁵ GILBERT, Adrian G a Maurice COTTERELL. Mayská prorocství: odkrývání tajemství ztracené civilizace. Překlad Pavel Kaas. Praha: Pragma, 1997, 315 s., příl. ISBN 80-720-5365-5.

⁴⁶ Reflex: archiv. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/48742/pripad-maysky-kalendar-jak-vyznamny-badatel-vyrobil-fenomen-konce-sveta.html>

5.1 Počátky mayské kultury

Dostupné materiály a jejich autoři se v mnohých tvrzených informacích rozcházejí. V některých je uveden počátek mayské civilizace před 3300 lety a je rozděleno do třech období, jiné prameny uvádějí, že historie původních Mayů sahá až dvacet tisíc let do minulosti. Dle dostupných informací lze soudit, že míra spekulace nad vyspělostí mayské civilizace vzhledem k jejímu stáří je značná.⁴⁷

Umístění a orientace mayských chrámů byly velice důležité. Dalším důležitým prvkem byly dveře a střešní hřebeny, které byly umístěny tak, aby bylo možné zaznamenávat východ, kulminaci a západ hvězd. Pro mayskou kulturu měly velký význam hvězdy, ale i planety, obíhající kolem Země. Hlavním předmětem zkoumání bylo Slunce a Měsíc. Díky podrobnému zkoumání, přesně určovali zatmění. Dokonce dochovaný Drážďanský kodex⁴⁸ obsahuje tabulky pro možnost předurčení zatmění Slunce i Měsíce.⁴⁹

Datum 21. prosince 2012 pro Maye nebylo tak významné, jak se maysité a příslušníci hnutí New Age domnívali. Známa část výkladu mayského kalendáře nepatřila mezi významné texty, ani nebyla proroctvím konce světa, ale byla pouhým klasickým mayským textem, který se věnoval hlavně osobě panovníka.⁵⁰

⁴⁷ BARRIOS, Carlos: *Tajemství starých Mayů, kniha osudu a proroctví na rok 2012*. Vyd. 1. Fontána, 2008. ISBN: 978-80-7336-590-5

⁴⁸ Drážďanský kodex je soubor nejstarších nalezených Mayských rukopisů, psaných na kůře (Drážďanský, podle knihovny, ve které byly rukopisy uloženy)

⁴⁹ GILBERT, Adrian G a Maurice COTTERELL. *Mayská proroctví: odkrývání tajemství ztracené civilizace*. Překlad Pavel Kaas. Praha: Pragma, 1997, 315 s., příl. ISBN 80-720-5365-5.

⁵⁰ KOSTIČOVÁ, Zuzana Marie. 2012: *mayský kalendář, transformace vědomí, dva světy a rovnováha*. Vyd. 1. Praha: Malvern, 2011, 221 s. Religio (Malvern). ISBN 978-80-87580-05-9.

6. Presentace konce světa z pohledu médií

Ve zpravodajství médií převažují negativní informace. Média vyhledávají zprávy, které mají za úkol ohromit recipienta, aby byla udržena sledovanost daného média. Na počátku vývoje člověka mělo předávání negativních informací velký význam pro přežití lidstva a tato vlastnost zůstává v lidské psychice v pozměněné podobě, jako zájem o negativní informace. Z toho důvodu média vytvářejí negativní obraz světa a ve zpravodajských relacích je zastoupena celá řada násilných činů a jiných krutých či katastrofických informací. Pokud by bylo zpravodajství vyvážené a obsahovalo prvky pozitivních i negativních informací, tyto situace by byly recipienty vnímány jako užitečné a vyvolávaly by v nich pocity, že musí pohotově pomoci, nebo se mohou na záležitosti podílet. Přílišná negativita v médiích vede zpravidla ke ztrátě zájmu o věci veřejné a negativní svět je recipienty vnímán jako neřešitelná situace. Tento nezájem vede k opačnému záměru, než kam primárně média směřovala.⁵¹

6.1 Dokumentární film

Dokumentárních filmů, týkajících se tematiky konce světa, je natočena celá řada. Některé se specializují na přírodní katastrofy, jiné na nadpřirozené síly z jiného světa či UFO a poslední odvětví dokumentárních filmů se specializuje na již zmíněnou problematiku konce světa, v souvislosti s koncem mayského kalendáře. Kolem dostupných informací o mayském kalendáři je řada nezodpovězených dotazů, které se snaží vědci vzhledem k vyvíjejícím se technologiím zodpovědět. Není jisté, zda právě tyto spekulace nejsou hlavním důvodem vytváření celovečerních a dokumentárních filmů na toto téma. První možnou variantou je, že tvůrci pokládají všechny dostupné informace za ověřené, směřodatné a že se nejedná pouze o domněnky. Další, možná pravděpodobnější varianta je ta, že tvůrci dokumentů a celovečerních filmů si jsou vědomi nepřesností informací. Právě vidina pravděpodobné sledovanosti a možného výdělku je přímě k tvorbě dokumentu.

⁵¹ MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Vyd. 1. Praha, 2010, 256 s. ISBN 978-807-4520-020.

6.1.1 Mayský kalendář – Apokalypsa 2012

Jedním z prvních dokumentů, probírajících tematiku mayského kalendáře a konce světa, byl natočen v Rusku roku 2008. Dle tvůrců dokumentu dojde k velkým změnám. Ke katastrofě velkého rozsahu a dramatické změně klimatu. Mayských pro-roctví, které tuto katastrofu předpovídají, není mnoho a jsou prezentovány tři scénáře, podle kterých se údajně bude odehrávat konec mayského kalendáře. Církev apokalypsu odmítá, Mayové popisují pouze konec etapy a třetí výklad je takový, že na zem sestoupí mimozemšťané. Dle tvrzení dokumentu započne období velkých změn. Lidé údajně využívají jen 10% kapacity mozku a 2% DNA. Po roce 2012 se prý způsob užití mozkové kapacity změní a lidé již nebudou druhem homo sapiens, ale homo sapiens sapiens, neboli „člověk kosmopolitní“. Lidstvu se odkryjí neomezené možnosti, díky kterým se dostane k informacím, které lidstvo po tisíciletí neobjevilo. Tvůrci zveřejňují citát z mayského kalendáře a přesouvají děj do Mexika, kde se nacházejí mayské pyramidy. Odbornice na mayskou kulturu uvádí, že z mayské kultury bylo rozluštno pouze minimum informací. Převážná většina informací byla zkreslena, či rozluštěna nesprávně. V Chrámu nápisů se ukrývá největší dochovaná sbírka mayských fresek a textů. Mayské pyramidy jsou upraveny tak, aby bylo možné pozorovat dráhu slunce po celý rok. V roce 1952 objevil mexický archeolog Alberto Ruz v Chrámu nápisů v Palenque tajnou chodbu. V podzemí byla nalezena hrobka mayského vládce K'inich Janaab' Pakala.⁵² V hrobce se nacházel dvacetiletý člověk, ale sám vládce K'inich Janaab' Pakal údajně zemřel v osmdesáti letech. Spekulace nad zmizením Mayů. Jeden z vědců popisuje náhlé zmizení, druhý zase postupné mizení v průběhu čtyř set let, protože Mayové údajně uměli cestovat mezi dimenzemi. Ke konci dokumentu byla sdělena informace mexickým archeologem, že v roce 2012 jen skončí jeden cyklus a započne další. Předpovědi apokalypsy jsou podle něj jen výmysly neznalých lidí.⁵³

⁵² Mexická archeologie: nález hrobky. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.national-geographic.cz/detail/nejvetsi-objev-mexicke-archeologie-vsech-dob-slavi-60-vyroci-dodnes-je-vsak-velkou-zahadou-27037/>

⁵³ Česko-Slovenská filmová databáze: Mayský kalendář - Apokalypsa 2012. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/284699-maysky-kalendar-apokalypsa-2012/>

6.1.2 Nostradamus 2012

Dalším, poměrně nejasným dokumentem, natočeným v roce 2009 v USA, byl „Nostradamus 2012“. Film pojednával o Nostradamových proroctvích, která se z části vyplnila. O Nostradamových proroctvích, která se nevyplnila, nebyla v dokumentu řeč. Hlavním tématem byla informace, že Nostradamova kniha obsahuje 7 výjevů, 15 až 16 ukazatelů, které mohou poukazovat na konec světa v roce 2012 a jelikož byl údajně svět pětkrát skoro zničen, může být obsah této knihy pravdivý.

Na počátku filmu jsou podávány informace o možných scénářích událostí, které by mohly nastat 21. prosince 2012. Ty jsou doplněny o reálně natočené záběry, vypadající jako záběry konce světa. Dokument pojednává o prastarých záznamech z mnoha koutů světa, které popisují překvapivé události, které by se mohly týkat současných katastrof, které se na zemi dějí.

Po celou dobu jsou kladeny otázky, které nejsou jednoznačně vysvětleny a není na ně položena jednoznačná odpověď. V dokumentu je poukazováno na objev, který vědci učinili v roce 1994. Pokud spojí písmena z bible křížem tak, jak je tomu běžné v osmisměrce, v některém směru vyjdou neuvěřitelná slovní spojení, poukazující na některé pohromy, které se v minulosti odehrály. V Knize zjevení byl nalezen údaj o konci světa v roce 2012. Přesněji řečeno se protínalo číslo 2012 a slovní spojení: „Země v troskách“.

Na konci dokumentu celou záležitost komentují vědci a archeologové, kteří dodávají, že Nostradamova i mayská proroctví jsou jen varováním, že pokud se lidstvo nezmění, zanikne podobně jako Atlantida. Zároveň je zmíněna možnost, že se nejedná o konec světa, ale o konec jedné epochy a započetí epochy následující.⁵⁴

⁵⁴ Nostradamus 2012. In: [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/263402-nostradamus-2012/>

6.1.3 2012 - Mayská proroctví a kruhy v obilí

Dalším z nejasných dokumentů s touto tématikou byl odvysílán v roce 2011 českou televizí pod názvem: „2012 - Mayská proroctví a kruhy v obilí.“ Tento dokument byl natočen v roce 2008 v Itálii a nesl původní název: „Mayan Prophecies and Crop Circles – An Extraordinary Connection“.

Dokument „2012 - Mayská proroctví a kruhy v obilí“ pojednává o proroctví dáv-
ných civilizací. Někteří vědci se domnívali, že v roce 2012 nastanou zásadní změny
v dějinách lidstva. Celá událost je spojovaná s kruhy v obilí, které se stále častěji obje-
vují v jižní části Anglie a v USA. Vzhledem k tomu, že se v posledních letech začaly
v polích objevovat obrazce s mayskou tematikou, dokument na pravdivost těchto fe-
noménů klade velký důraz a poukazuje na jejich souvislost s blížícím se koncem
mayského kalendáře.

Uvádí jako přesný zdroj informací o mayské kultuře „Drážďanský kodex“, který
byl zachován do současnosti a který s ohromující přesností poukazuje na probíhající
astronomické jevy a změny, které mají v budoucnu nastat. V něm také vědci rozluštili
mayská proroctví, která poukazují na datum 21. prosince 2012. V kodexu byly nalezeny
velice působivé astrologické předpovědi zatmění slunce. Mayové byli schopni toto za-
tmění z Mexika roku 1991 předpovědět s odchylkou několika vteřin.

Nyní se lidstvo nachází v pátém věku slunce, který právě 21. prosince 2012
skončí. Dle Mayů se bude planeta nacházet v období převratných změn a velkého du-
chovního obrození lidstva, na jehož konci vstoupí do zlatého věku. Dokument se od
Mayů odklání ke kruhům v obilí a rozebírá jejich původ. Zvláště velkou váhu připisuje
obrazcům (agrosymbolům), které se objevily v poli nedaleko vojenského radiotelesko-
pu v Chilboltonu. Jeden z těchto symbolů byl objeven 13. srpna roku 2000. Jednalo se
o předzvěst druhého symbolu, který byl odpovědí na zprávu odvysílanou v binárním
kódu radioteleskopem z observatoře v Arecibu z roku 1974. Zpráva obsahovala infor-
mace o lidském DNA, sluneční soustavě a observatoři, ze které byla zpráva odeslána.
Vědci předpokládali doručení zprávy za 25 tisíc let a stejnou dobu mělo trvat doručení
odpovědi, ale odpověď byla doručena již 19. srpna 2001 do Chilboltonu.

Zpráva v binárním kódu je poukázána jako důkaz, že jsou symboly v obilí pravé a nejedná se o podvrh vyrobený člověkem. Od roku 2000 se vyskytují v obilí stále častěji symboly s mayskou tematikou odkazující na rok 2012. Jeden z nejkrásnějších obrazců s mayskými motivy byl objeven 2. srpna 2004. Zachycuje kombinaci dvou mayských kalendářů a o rok později, 5. srpna 2005 byl objeven další symbol, vyobrazující třetí mayský kalendář.

Do roku 2012 bylo objeveno ještě několik pozoruhodných obrazců s mayskou tematikou. Na závěr dokumentu je připomenuta informace, že byly předpovězeny změny, které momentálně probíhají. Lidé začínají mít úctu k dávným civilizacím, které předpověděly klimatické změny na zemi.⁵⁵

⁵⁵ Česko-Slovenská filmová databáze: 2012 - Mayská proroctví a kruhy v obilí [online]. 2008 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/294092-2012-mayska-proroctvi-a-kruhy-v-obili/>

6.2 Celovečerní katastrofický film

U celovečerních filmů je způsob prezentace informací odlišný. Nejedná se o naučnou formu, ale tvůrci filmů musí recipienty zaujmout dějovou složkou filmu. V případě filmu celovečerního a dokumentárního je využíván jiný druh dramaturgie. Vždy by měl být vybrán co nejvhodnější materiál pro zpracování dokumentu, nebo celovečerního filmu. Dramaturg by měl zajistit, aby způsob zpracování filmu odpovídal požadavkům a nárokům současného publika.⁵⁶

6.2.1 2012 - Soudný den

První z uváděných příkladů celovečerních filmů s mayskou tematikou je film natočený roku 2008 v USA. Rozpočet na tento film vychází na 1 milion dolarů. Děj filmu se odehrává na celém světě, střídají se scény z domovů obyčejných lidí, kteří se snaží před katastrofou uprchnout a záběry na vědce, kteří spekulují o tom, co se asi stane a jestli to má souvislost s koncem světa, který předpověděli před dvěma tisíci lety Mayové. Matka, věřící v boha, a dcera, která v boha nevěří, spolu vedou dialog o tom, co se venku děje.

Ve filmu se prolínají příběhy, které souběžně probíhají na různých místech světa a tvůrci divákovi každých 10 minut filmu připomínají informaci, kolik zbývá času do „soudného dne“. Zároveň se všude na světě pohybují litosférické desky, vybuchují sopky, létají ničivá tornáda, někteří lidé umírají a jiní mají „možnost“ pokračovat v putování k pyramidě starých Mayů do Mexika.

V každém příběhu je vždy jedna postava, která nevěří v konec světa předpovězeného Mayi a druhá, která věří a snaží se svého společníka nápadným způsobem přesvědčit o pravdivosti blížícího se konce.

Dialogy, kterými je film proložen, nejsou kvalitní a hlavní postavy mezi sebou vedou jednoduchou rozpravu, která postrádá v konceptu smysl a ubírá na důvěryhodnosti filmu. Hned od začátku je jisté, že všechny postavy mají ve filmu společný cíl, do-

⁵⁶ ŠTROBLOVÁ, Soňa. Film a televize jako audiovizuální zprostředkování světa: Filmová a televizní dramaturgie a programová skladba. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. ISBN 978-80-86723-73-0.

jet do starého chrámu, do mayské pyramidy v Mexiku. Vzhledem k časovému sledu událostí a plynutí času ve filmu, působí děj zvláště a divák nevěří, že hlavní postavy dorazí na místo určení včas.

Tento film nebyl ztvárněn správným způsobem. Tvůrci filmu se měli zaměřit detailněji na obrazové i zvukové efekty a příběhy, které ve filmu prezentuje. Pokud by tvůrci propracovali dialogy, které mezi sebou hlavní postavy vedou, film by působil věrohodněji a možná by získal i lepší ocenění. Česko - Slovenská filmová databáze (ČSFD) ohodnotila toto dílo pouhými devíti procenty.⁵⁷ Není jisté, zda je na vině rozpočet filmu, který činil 1 milion dolarů, herecké obsazení, či propracovanost děje a filmových efektů. Jisté je, že takto by neměl vypadat katastrofický film, který má upoutat širokou veřejnost.

⁵⁷ Česko-Slovenská filmová databáze: 2012 Soudný den. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/239161-2012-soudny-den/>

6.2.2 Film 2012

O něco povedenější film o konci světa ztvárnil v roce 2009 režisér Ronald Emmerich. Film získal hodnocení v Česko - Slovenské filmové databázi 60 procent a rozpočet pro tento film byl 200 milionů dolarů. Katastrofický film je zaměřený čistě na mayské proroctví a byl natočen v USA. Premiéra tohoto filmu v České republice proběhla 12. listopadu 2009.⁵⁸

Film začíná záběry erupcí na slunci a poté se děj přesouvá do Indie roku 2009. Zde řeší 2 vědci nově vzniklou situaci, která způsobila závažnou změnu na zemi. Sluneční erupce změnila magnetické pole zemského jádra, a to se začíná zahřívat podobně jako mikrovlny. Vědec zprávu předá do Washingtonu a roku 2010 ji přednese prezident USA prezidentům všech zemí světa. Postupně se děj prolíná do roku 2011, ve kterém jsou představitelé nejbohatších obyvatel světa seznámeni s blížící se apokalypsou a je jim nabídnut palubní lístek na Archu, který vychází na 1 miliardu eur.

V časové linii filmu se tvůrci dostávají již do roku 2012, přechodem na záběry z televize, kde se divák dozvídá, že došlo k hromadné sebevraždě z důvodu předpovězeného konce světa. Tyto záběry byly shodou okolností použity i v případě prvního analyzovaného filmu.

Hlavní hrdina se chystá za svými dětmi, aby s nimi jel na prázdniny pod stan do Yellowstonekého národního parku. Právě v tomto parku se klimatické změny na zemi projevují nejvíce. Na místě, kde před pár týdny bylo jezero, je nyní poušť a země zde dosahuje vysokých teplot. Otcí dětí je zakázán přístup do této oblasti z důvodu hrozícího nebezpečí. Po celém světě stoupá teplota, zemské jádro se stále více zahřívá a apokalypsa se blíží. Vzhledem ke stupňující se intenzitě zemětřesení si matka dětí vyžádá zpět a se svým přítelem situaci nijak neřeší. Otec dětí se snaží všechny zachránit a odváží je z města pryč. Zemětřesení jsou stále častější, silnice a cesty se propadají a hlavní hrdinové se pokoušejí z nebezpečného místa uprchnout.

S neuvěřitelně přesným načasováním hlavní hrdinové na poslední chvíli stihnou uprchnout, než se silnice propadne. Následují záběry z televizní stanice CNN z celého světa, ve kterých jsou prezentovány ničivé důsledky zemětřesení, tsunami, výbuchů

⁵⁸ Česko-Slovenská filmová databáze: Film 2012. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/239242-2012/>

sopek a dalších živelných katastrof. Mezitím se vyvolení nejbohatší lidé světa dopravují do Číny k lodím, které je mají před pohromou zachránit. Mezi ně se dostanou shodou okolností i hlavní hrdinové filmu.

Na záchranu lidí a zvířat byly postaveny celkem 4 archy. Jedna z lodí byla zničena z důvodu nečekaného zemětřesení, a tak nebylo možné, aby do ní lidé nastoupili. Dcera prezidenta USA chce zachránit co nejvíce lidí a tak je pouští na palubu své vlastní lodi, kterou stihnou zavřít na poslední chvíli, jelikož se vlna tsunami blížila z jiného směru, než bylo předpovězeno.

Po jednoměsíční plavbě, doplují k mysu Dobré naděje, který údajně nebyl zaplaven. Hladina moře na celém světě ustupuje a postupně se objevují upravené kontinenty. Afrika je větší, než byla a vzhledem k posunu zemského jádra, se nyní nachází namísto Himalájí.⁵⁹

Film je natočen velmi poutavým způsobem. Správná aplikace filmové řeči je s největší pravděpodobností důsledkem úspěšnosti filmu. Po obsahové stránce je film produkován v americkém stylu, ve kterém se objevují nereálné a nadčasové technologie, které by při reálném konci světa nemohly obstát. Příkladem je interiér záchranných lodí, ve kterém se lidé volně pohybovali a při nárazu na tsunami padali na zem. Pokud by byl náraz ve skutečnosti takto silný, polovina pasažérů by nepřežila.

⁵⁹ 2012 [film]. Režije Ronald Emmerich. Scénář: Roland Emmerich, Harald Kloser (2009)

6.3 Denní tisk

6.3.1 Lidové noviny

V lidových novinách se objevila jedna z prvních informací o konci mayského kalendáře 23. června roku 2007. Zpráva byla zveřejněna v rozhovoru s Jaroslavem Duškem, který o Toltécích a Mayích hovořil. Již v té době bylo řečeno, že se blíží konec času, nikoli však konec světa. Výklad konce mayského kalendáře je zcela odlišný od výkladu v pozdějších letech. Údajně v roce 2012 dojde ke spolupráci obou mozkových hemisfér.⁶⁰

Po dvouleté odmlce se Lidové noviny k tématu mayského kalendáře a konce světa vracejí 11. září 2009. Jednalo se o výklad událostí, týkajících se konce mayského kalendáře potomkem starých Mayů. Po návštěvě Anglie zjistil potomek starých Mayů, že jsou lidé posedlí myšlenkou konce světa a začínají mít obavy i ti, kteří by za normálních okolností žádným katastrofickým scénářům nevěřili. Potomek Mayů, Apolinario Chile Pixtun připomíná fakt, že se našlo víc mayských kalendářů. Jeden končil roku 4772 a výklady nalezeného kalendáře s koncem 21. prosince 2012 nemohou být pradi-vé, jelikož část kalendáře chybí. Dle jeho názoru byla západní civilizací uměle spojena apokalypsa s mayskou mytologií.⁶¹

Po šesti měsících, tedy 26. dubna 2010 přichází další zpráva týkající se konce světa v souvislosti s koncem mayského kalendáře. Americká společnost Vivos začala prodávat místa ve speciálně upravených protiatomových podzemních krytech, které jsou po celém území USA. Společnost Vivos využívá motto, že budoucnost předpovídat nelze, ale je možné se na ni připravit. Firma prodává 4000 míst ve 20 protiatomových krytech. Jedno takové místo pro dospělého osobu vychází na 50 tisíc dolarů, což je v přepočtu necelý jeden milion korun. Poloviční sazba je účtována za děti. Společnost Vivos se hájí, že u lidí nevyvolává zbytečný strach, jen nabízí řešení. Na webových

⁶⁰ Lidové noviny: kultura. In: [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/21-12-2012-nastane-konec-casu-0s7-/kultura.aspx?c=A070622_175919_In_kultura_vvr

⁶¹ Lidové noviny: kultura. In: [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://relax.lidovky.cz/konec-sveta-v-roce-2012-nesmysl-tvrdi-potomek-mayu-fue-/zajimavosti.aspx?c=A091011_211721_In-zajimavosti_cpr

stránkách této společnosti byla časomíra, která odpočítávala čas do 21. prosince 2012⁶²

V úvodní, tučně psané části článku zveřejněného 19. července 2011 je naznačeno, že už se lidé mají postupně na katastrofu připravovat: „Užijte si, dokud můžete. V roce 2012 totiž Země definitivně zanikne, řítí se na ní planeta Nibiru, o níž psali už Sumerové.“⁶³ Z tohoto úvodu lze usoudit, že se skutečně jedná o hrozivou katastrofu, která lidstvo čeká. Pokud čtenář dočte zprávu až do konce, dojde k závěru, že astronomové srážku s jakoukoli planetou vyvracejí, jelikož žádná taková planeta není na oběžné dráze viditelná. Lidové noviny uvedly, že rok 2012 je magické číslo, ke kterému jsou připisovány katastrofy všeho druhu, zároveň dodaly, že právě 21. prosince 2012 je předpovězen konec světa mayským kalendářem.

V Lidových novinách byla zveřejněna 31. prosince 2011 zpráva s názvem: „Rok 2012 - počátek nové epochy“. Autor článku se odkazuje na různé výklady konce světa, mezi které zahrnuje právě mayský kalendář, ve kterém dle přepočtů vychází konec páteho věku Slunce mezi 12. červnem a 23. prosincem 2012. Autor článku pro Lidové noviny Jan Lněnička popisuje možný průběh konce světa a případnou nadvládu Číny nad světem. Článek je pojat velice zvláštním způsobem a autor do něj vkládá vlastní názor. Podle autora je rok 2012 průsečík v ose času a jen nerozumný člověk v konec světa nevěří.⁶⁴

Čtrnáct dní po zveřejnění předchozí zprávy zveřejnily Lidové noviny 13. ledna 2012 zprávu o Mexiku a jeho turistickém sektoru, který láká turisty na apokalyptickou předpověď konce světa. Lidové noviny opět připomněly, jak se mayský kalendář počítá a že se lidstvo nachází na konci třináctého cyklu. Zároveň Lidové noviny dodávají, že

⁶² Lidové noviny: Washington. In: [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://relax.lidovky.cz/bojite-se-apokalypsy-kupte-si-misto-v-podzemnim-bunkru-piz-/zajimavosti.aspx?c=A100426_135308_In-zajimavosti_glu

⁶³ Lidové noviny: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://relax.lidovky.cz/dalsi-konec-sveta-na-zemi-se-pry-riti-planeta-f30-/zajimavosti.aspx?c=A110719_153736_In-zajimavosti_ogo

⁶⁴ Lidové noviny: Rok 2012 - počátek nové epochy. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://lnenicka.bigblogger.lidovky.cz/c/238651/Rok-2012-pocatek-nove-epochy.html>

Mayové začátky a konce těchto cyklů slavili podobně jako se v současnosti oslavuje příchod nového roku. Nejedná se tedy o definitivní konec světa.⁶⁵

18. ledna 2012 psaly Lidové noviny o soutěži, kterou vyhlásila Česká astronomická společnost. Soutěž o nejlepší vtip o konci světa bude ukončena k datu 20. prosince 2012 a následně bude vyhlášen vítěz. Česká astronomická společnost vyhlásila soutěž proto, že žádný konec světa nehrozí a není se čeho obávat. Zároveň předseda České astronomické společnosti Jan Vondrák uvedl, že je konec světa jen výmyslem mystiků 20. století.⁶⁶

O osm měsíců později, 2. srpna 2012, Lidové noviny zveřejnily zprávu o francouzském městečku Bugarach poblíž Pyrenejí, které je podle apokalyptických výkladů konce světa jedním z mála míst na světě, které nebude zničeno. Obyvatelé města se obávají velkého přílivu nadšenců, kteří se 21. prosince 2012 budou chtít právě v tomto městě ukrýt. Starosta města se zmiňuje o prospěšnosti publicity Bugarahu, na druhou stranu si nepřeje, aby bylo město ovlivněno apokalyptickými hnutími, kvůli kterým je město již několik let považováno za město bláznů.⁶⁷

3. prosince 2012 uvedly Lidové noviny, že v Rusku podléhá čím dál víc lidí panice, vzhledem k blížícímu se datu 21. prosince 2012. Veřejnost museli uklidňovat vysoce postavení úředníci, politici a představitelé pravoslavné církve. Lidé, ve snaze zásobení co největším počtem potravin vykupují obchody, které se nestačí novým zbožím doplňovat. Největší zájem byl o potraviny s dlouhou záruční dobou, dále svíčky a sirky. Situace byla tak vážná, že se vláda rozhodla oficiálně vyzvat média, aby zprávy o konci mayského kalendáře nezveřejňovala.⁶⁸

⁶⁵ Lidové noviny: Konec světa jako atrakce?. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://cestovani.lidovky.cz/konec-sveta-jako-attrakce-mexiko-laka-turisty-f3a-/aktuality.aspx?c=A120113_102002_aktuality_glu

⁶⁶ Lidové noviny: Konec světa? Experti hledají nejlepší vtip. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/konec-sveta-experti-hledaji-nejlepsi-vtip-fip-/veda.aspx?c=A120118_183824_ln_veda_kim

⁶⁷ Lidové noviny: zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: [http://www.lidovky.cz/centrum-podivinu-ve-francouzské-visce-cekaji-na-konec-sveta-pgw-/zpravy-svet.aspx?c=A120801_100819_ln_zahranici_jv](http://www.lidovky.cz/centrum-podivinu-ve-francouzске-visce-cekaji-na-konec-sveta-pgw-/zpravy-svet.aspx?c=A120801_100819_ln_zahranici_jv)

⁶⁸ Lidové noviny: zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/uz-za-18-dni-skonci-svet-panikari-rusove-vlada-je-uklidnuje-p3f-/zpravy-svet.aspx?c=A121203_092309_ln_zahranici_mtr

O čtyři dny později, 7. prosince 2012 zveřejnily Lidové noviny zprávu opět z Ruska, která se týkala hromadných příprav na konec světa. Lidé nakupovali sůl, svíčky, zápalky, svítilny, baterie a konzervy v naději, že konec světa přežijí. Válka, hladomor a rozpad země vedly ruské obyvatelstvo k tak velké panice.⁶⁹

Již 10. prosince 2012 byla Lidovými novinami zveřejněna další zpráva týkající se konce světa, tentokrát z Číny. Strach z apokalypsy zde pramení z výše popisovaného hollywoodského filmu 2012. Tento film je detailně popsán v podkapitole 6.2.2. Lidé mají pocit, že se obrovské Noemovy archy staví právě na jejich území, jako tomu bylo ve výše popsaném celovečerním filmu. K této poplašné zprávě se v Číně přidala ještě další. V ní autor popisoval sled událostí po 21. prosinci 2012. Svět údajně upadne na tři dny do naprosté tmy. I zde lidé hromadně nakupovali svíčky, aby se na apokalypsu připravili. Této chaotické situace využívají podvodníci, kteří přesvědčují čínské důchodce, aby své úspory věnovali charitě, která neexistuje. Ke konci zprávy se Lidové noviny dvěma odstavci vracejí ke zprávě ze 3. prosince a 2. srpna 2012.⁷⁰

O osm dní později informovaly Lidové noviny o pokračování v zatýkání čínskou policií z důvodu šíření poplašných zpráv o konci světa. Bylo zatčeno 37 členů křesťanské skupiny „Bůh všemohoucí“, která věští, že 21. prosince započne třídní období temnoty. Dále skupina hrozí zemětřeseními a tsunami. Tito lidé byli zatčeni hlavně kvůli podvodům, díky kterým vylákali velké množství peněz z důvěřivých občanů Číny a zároveň rušili veřejný pořádek.⁷¹

⁶⁹ Lidové noviny: zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z:

http://www.lidovky.cz/rusove-skupuji-sul-i-svicky-chystaji-se-na-konec-sveta-p1z-/zpravy-svet.aspx?c=A121207_124249_ln_zahranici_jv

⁷⁰ Lidové noviny: zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/21-prosinec-se-blizi-cinane-se-boji-svet-se-pry-ponori-do-tmy-poc-/zpravy-svet.aspx?c=A121210_102257_ln_zahranici_mtr

⁷¹ Lidové noviny: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://relax.lidovky.cz/cinane-zatkli-uz-pres-100-lidi-kteri-panikarili-kvuli-konci-sveta-ps6-/zajimavosti.aspx?c=A121218_120927_ln_zajimavosti_vsl

Lidové noviny zařadily 20. prosince 2012 zprávu, ve které informovaly o tom, že i čeští záchranáři se připravují na konec světa. Zároveň dodávají, že se lidé nemusí ničeho obávat a kdyby vypadl proud, není to důvod k panice. V pohotovosti jsou také hasiči, policisté i psychologové, kteří vědí, jak se v krizové situaci zachovat. Zároveň Lidové noviny dodávají, že se strachem z konce světa se potýká celý svět.⁷²

Přibližně dvě hodiny po plánovaném konci světa dne 21. prosince 2012, zveřejnily Lidové noviny zprávu, ve které uvádějí, že „Internet vítá konec světa s humorem“. Byly zveřejněny různé ukázky kresleného i psaného humoru, který se týkal mayského kalendáře a konce světa. Podle Lidových novin bylo toto datum inspirací pro humorné ztvárnění konce světa.⁷³

Vzhledem k úspěchu hollywoodského katastrofického filmu s názvem 2012 se lidé v Číně obávají, že jsou předpovědi o apokalypse pravdivé a že OSN prodává palubní lístky na Noemovu archu. Tato zpráva byla zveřejněna Lidovými novinami 21. prosince 2012. Na čínských aukčních webových stránkách byly dostupné napodobeniny palubních lístků, na kterých bylo viditelné logo a jméno OSN. Na jedné fotografii byl viditelný nápis, že nástup na palubu bude zahájen v odjezdovém přístavu 15 minut před koncem světa.⁷⁴

⁷² Lidové noviny: domov. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/na-konec-sveta-se-pripravuji-i-cesti-zachranari-fr3-/zpravy-domov.aspx?c=A121220_104959_In_domov_kh

⁷³ Lidové noviny: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://relax.lidovky.cz/socialni-sveta-vitaji-konec-sveta-s-humorem-few-/zajimavosti.aspx?c=A121220_170447_In-zajimavosti_mct

⁷⁴ Lidové noviny: svět. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/ze-prodavame-listky-na-noemovu-archu-nesmysl-rika-osn-pfl-/zpravy-svet.aspx?c=A121221_114429_In_zahranici_mtr

6.3.2 Mladá fronta dnes

Mladá fronta dnes zveřejnila 30. dubna 2012 zprávu o připravovaném koncertu tělesně postižených hudebníků ze skupiny The Tap Tap. Hudebníci si připravili speciální píseň s názvem: „Konec světa – zrušeno“. Autorem textu je Tomáš Hanák a píseň zazní na chystaném koncertě proti konci světa 2. května 2012 v pražském divadle Archa. Autor hudby Michal Nejtek dodává, že doufá v konec špatné nálady, špatného světa a vrátí se do společnosti radost.⁷⁵

10. prosince 2012 byla Mladou frontou zveřejněna zpráva o konci světa z Nizozemí. Zde postavil Johan Huibers repliku Noemovy archy. Ta podle dostupných informací bude sloužit jako exponát návštěvníkům, kteří mají v plánu navštívit v Holandsku neobvyklá místa. Stavba repliky Noemovy archy byla postavena za 20 let a nyní ji denně může navštívit až tři tisíce lidí.⁷⁶

17. prosince 2012 zveřejnila Mladá fronta informaci o muži, který před čínskou školou pobodal 22 dětí a jednoho dospělého člověka. Dle dostupných informací Mladé fronty útočníka ovlivnily předpovědi blížícího se konce světa. Útočník má na svědomí útok na starší ženu, kterou pobodal v jejím domě. Právě z toho důvodu přistoupila čínská vláda k radikálnímu opatření. Všechny šířitele poplašných zpráv o konci světa policie zatkla a uvěznila.

19. prosince 2012 uvedla Mladá fronta zprávu o muži z Kalifornie, který si vybudoval podzemní kryt, aby se připravil na konec světa. Američan Ron Hubbard dokončil stavbu dvou krytů na zakázku a jeden pro sebe. Ke stavbě svého vlastního podzemního krytu ho vedly finance. Pokud by si jej nechal vyrobit od nějaké firmy, zaplatil by za něj v přepočtu místo jednoho milionu, devatenáct milionů korun. Ron Hubbard dodává, že pokud se hrozba konce světa nevyplní, může sloužit kryt jako rekreační objekt.⁷⁷

⁷⁵ Mladá fronta dnes: idnes.cz. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/the-tap-tap-archa-hanak-konec-sveta-d5f-/hudba.aspx?c=A120430_121934_hudba_ptk

⁷⁶ Mladá fronta dnes: idnes.cz. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/noemova-archa-nizozemsko-bible-dme-/zahranicni.aspx?c=A121210_164109_zahranicni_aha

⁷⁷ Mladá fronta: bydlení - stavba. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://bydleni.idnes.cz/konec-sveta-podzemni-bunkr-ddi-/stavba.aspx?c=A121218_144200_stavba_web

20. prosince 2012 zveřejnila Mladá fronta zprávu o konci světa z pohledu celého světa. Na jedné straně, zejména v Číně a Rusku lidé panikaří a připravují se na konec světa, na druhé straně chtějí tisíce lidí vidět konec světa z míst, kde dříve existovala mayská civilizace. Potomci starých Mayů, kteří dnes žijí na jihu Mexika, takto masivnímu přívalu turistů nerozumí. Samotní Mayové, kteří žijí kousek od zříceniny mayského města Chichén Itza, tvrdí, že v konec světa nevěří. Mexická vláda odhadovala přibližně padesát tisíc turistů, kteří během roku 2012 navštíví mayské památky. Na 21. prosince 2012 je očekáváno dvěstě tisíc turistů, kteří budou chtít navštívit pozůstatky chrámu v Chichén Itza. Mladá fronta uvedla, že obavy apokalyptiků jsou založené na mylné interpretaci mayského kalendáře. Kvůli očekávanému konci světa turisté navštěvují různá místa na světě, která mají být této apokalypse ušetřena. Příčina přílivu turistů právě do Chichén Itza může být právě zveřejněním apokalyptického filmu „2012 - Soudný den“, který byl analyzován v podkapitole 6.2.1.⁷⁸

21. prosince 2012 uvedla Mladá fronta několik zpráv, které se týkaly konce světa. Všechny zprávy měly stejný charakter a tvrzení o konci světa vyvracely. Mladá fronta připomněla neštěstí, které se stalo v roce 2000 při plánovaném konci světa. V Ugandě spáchalo hromadnou sebevraždu upálením 530 členů tamní apokalyptické sekty.⁷⁹ Další zpráva informovala o začátku nové éry po 5125 letech, kterou potomci Mayů v Mexiku 21. prosince 2012 oslavují. Zatímco Mayové oslavují příchod nového věku, většině lidem na světě, kteří byli přesvědčeni, že nastane konec světa, se ulevilo. Obavy, spojené s masivními nájezdy turistů do oblastí, ve kterých zaručeně konec světa přežijí, se nenaplnily. Ke konci zprávy Mladá fronta uvedla, že v Číně muselo zastoupení OSN odmítnout tvrzení, že by stát prodával vstupenky na Noemovu archu. V USA ve státě Michigan zůstaly 21. prosince 2012 zavřené školy kvůli obavám z násilných incidentů vyvolaných zprávami o konci světa.⁸⁰

⁷⁸ Mladá fronta: zprávy - zahraničí. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

http://zpravy.idnes.cz/turiste-ocekavaji-konec-sveta-dkv-/zahranicni.aspx?c=A121220_082514_zahranicni_tss

⁷⁹ Mladá fronta: zprávy - domácí. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

http://zpravy.idnes.cz/komentar-ke-konci-sveta-0vv-/domaci.aspx?c=A121221_150622_domaci_jav

⁸⁰ Mladá fronta: zahraničí. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/konec-sveta-mayove-kalendar-dpk-/zahranicni.aspx?c=A121221_170045_zahranicni_btw

22. prosince 2012 byla zveřejněna Mladou frontou poslední zpráva, týkající se konce světa podle mayského proroctví. Podle americké vesmírné agentury NASA neexistovaly žádné astronomické podklady, které by dokazovaly pravdivost tvrzení o konci světa. Problém podle NASA nastal ve špatném pochopení a následné interpretace konce mayského kalendáře. Opět uvádí, že se jednalo pouze o konec jednoho kalendářního cyklu. NASA zároveň vyvrací další tvrzení o blížícím se asteroidu, který má zničit planetu Zemi. Pokud by se nějaké vesmírné těleso skutečně k Zemi blížilo, bylo by na noční obloze ze všech koutů světa jasně viditelné.⁸¹

⁸¹ Mladá fronta: věda a vesmír. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/konec-sveta-nasa-video-06m-/tec-vesmir.aspx?c=A121221_154544_tec-vesmir_pka

6.4 Veřejnoprávní kanál - Česká televize

Česká televize odvysílala 31. března 2011 dokument s názvem: „2012 - Mayská proroctví a kruhy v obilí“. Tento dokument byl podrobně analyzován v podkapitole 6.1 o dokumentárním filmu. Jen v internetové diskusi se téma mayského kalendáře a konce světa aktivně probíralo a recipienti na něj měli odlišné názory. Někteří propagovali až fanatické myšlenky a názory na konec světa, jiní považovali dokument jako pokus o vtip. Nejzajímavější na odvysílání dokumentu Českou televizí je právě různorodost názorů v diskusi pod článkem, který se dokumentu týkal. Recipienti se aktivně dohadovali o pravdivosti informace a část příspěvků byla odstraněna z důvodu porušení pravidel diskuse.⁸²

Česká televize zahájila v listopadu roku 2012 vysílání série přednášek z posluchárny Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, které odkrývaly detailnější informace o mayské kultuře a předpovědích konce světa. Série přednášek byla vysílána v průběhu listopadu a začátkem prosince 2012. Přednášející docentka Markéta Křížová uvádí, že v Mezoamerice bylo několik „mayských“ kmenů, které měly velmi komplikované náboženství a spoustu odlišností týkajících se božstev. Mayská kultura byla naprosto odlišná od evropské kultury. Neznali opracovávání kovů a šperky vyráběli z nerostů. Byla to jednoduše řečeno v tomto směru doba kamenná. Cyklické pojetí času. Současný výklad vědců o mayském kalendáři je tedy zkreslený a jedná se o subjektivní náhled na tuto kulturu. Mayové propojovali každý konec s novým počátkem. Proto s každým koncem cyklu mayského kalendáře přichází počátek dalšího cyklu. V Yukatánu byla mayská kultura odlišná od klasické kultury. Více se zde rozvíjely technologie, stavebnictví a méně se kultura soustřeďovala na zkoumání astronomie a na rozvoj kalendáře. Společné s mayskou kulturou je přinášení obětí. Novodobí Mayové se dokázali znovu zapojit do cyklického rozvoje a využili původní prvky staré kultury. Z mayského pojetí plyne, že každý zánik s sebou zároveň nese naději na nové zrození. Yukatánští Mayové používají kratší cykly klasického mayského kalendáře, tedy roční a dvacetiletý. Docentka Markéta Křížová na konci přednášky uvedla, že je velký rozdíl mezi Mayi a Aztéky. Aztékové

⁸² Česká televize - online archiv: 2012 - Mayská proroctví a kruhy v obilí. In: [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10286357188-2012-mayska-prorocvti-a-kruhy-v-obili/>

věřili, že na konci jednoho z 52 letých cyklů svět skončí. O historii mayské kultury je dochováno mizivé procento informací, zatímco aztécká kultura je zdokumentována podrobně. Tato skutečnost může být důvodem, proč se informace konce světa prezentují v médiích tímto způsobem.⁸³

Na přednášku o konci světa navazuje profesor Jan Sokol, který pojímá konec světa jako hlavní myšlenku civilizace. Konce světa předpovídali již v roce 1419 husité, následoval ruský milenarismus v roce 1500. Za posledních 150 let byla předpovězeny různé způsoby konce světa. Například William Muller v roce 1833 předpověděl, že konec světa nastane za deset let, v roce 1843. Další konec světa byl předpovězen v roce 1874, 1914 a 1975. Právě na rok 1975 se odkazují svědkové Jehovovi, následoval Harrold Camping, který prorokoval konec světa dokonce několikrát. Poprvé to bylo v roce 1994, ale pozornost širšího publika získal až v roce 2011, ve kterém určil datum apokalypsy na 21. května.⁸⁴

Následující přednáška byla odvysílána 6. prosince 2012 a přednášející byl tentokrát Zdeněk Vojtíšek. Ten se pokusil nastínit problematiku konce světa z pohledu víry v konec světa a zda se jedná o oblíbenou lidskou zábavu. Mileniasmus je rozšířeným fenoménem v USA i Evropě a nejrozšířenější bylo v 90. letech 20. století. Jáchym z Fiore čekal třetí věk a s rozvojem klášterů očekával příchod třetího věku. Progresivní mileniasmus byli husité, s kterými mělo údajně přijít Boží království. Zdeněk Vojtíšek naráží na „Hnutí New Age“, které prezentovalo různé názory týkající se konce světa. Čeští představitelé „Hnutí New Age“ prezentují myšlenku, že pokud se najde dostatečný počet lidí, kteří projdou individuální transformací, je možné očekávat transformaci kolektivní a konec světa nemusí nastat.⁸⁵

⁸³ Česká televize - videoarchiv: Mayové: Pravda a mýtus o konci světa. In: [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10000000085-mayove-pravda-a-mytus-o-konci-sveta/212251000750004-tajemstvi-mayske-civilizace-vzestupy-pady-a-konec-sveta/>

⁸⁴ Česká televize - videoarchiv: Mayové: Pravda a mýtus o konci světa. In: [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10000000085-mayove-pravda-a-mytus-o-konci-sveta/212251000750001-jan-sokol-konec-sveta-jako-civilizacni-leitmotiv/>

⁸⁵ Česká televize - videoarchiv: Mayové: Pravda a mýtus o konci světa. In: [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10000000085-univerzita-karlova-online/212251000750002-zdenek-vojtisek-je-vira-v-konec-sveta-pouhou-oblibenou-lidskou-zabavou/video/>

Dokument s názvem „Konec světa byl a bude“ odvysílala Česká televize na začátku prosince 2012 a následně jej uložila na své webové stránky do archivu. Tento dokument se týká hlavně mayské kultury, konce světa již jen okrajově. Hlavní myšlenkou filmu je výrazný apel na ekologii a etnografické zařazení Mayů. Obsah diskuse na webových stránkách je odrazem způsobu působení dokumentu na recipienta. Dokument působil průměrně a minul se účinkem. Nezkoumal do hloubky tematiku konce světa, ale prezentoval teorii platnou pro všechny kultury, že se lidé musí začít starat o své okolí, jinak svět skutečně zanikne. Recipienti tuto informaci berou jako všeobecně známou a dle reakcí nejsou ochotni se kvůli svému okolí aktivně zapojit do záchrany životního prostředí.⁸⁶

Konec světa spojený s Mayi a mayským kalendářem popřela Česká televize zprávou již 2. prosince 2011. Zpráva se týká výkladu mayského kalendáře, podle kterého Mayové předpovídají příchod nové epochy. Německý archeolog Sven Gronemeyer mayský kalendář studoval a hrozbu konce světa 21. prosince 2012 vyvrací. Dochované kamenné tabulky s nápisy sice odkazují na 21. prosince 2012, ale jedná se pouze o konec velkého cyklu mayského kalendáře a o příchod boha stvoření a války, kteří se setkají v mayské svatyni v Tortugeru. Příchod boha tedy nemusí znamenat pro lidstvo apokalypsu.⁸⁷

Další zprávu, která na toto téma navazuje, zveřejnila Česká televize 12. prosince 2012. Jednalo se o rozhovor s religionistkou a mayistkou Zuzanou Marií Kostičovou, která uvedla na pravou míru výklad mayské civilizace a význam mayského kalendáře. Zároveň zdůraznila, že média prezentují idealizovanou představu o Mayích a jejich civilizaci. Nebyli tak úžasní astronomové, měli chyby ve výpočtech, gramatické chyby v dochovaném textu, některé mayské kmeny vedly války, přinášely lidské oběti a jejich civilizace nezanikla v jeden okamžik, ale na zánik mělo vliv několik faktorů. Tyto faktory vědci popisují, jen prezentace médií je zkreslená. Média popisují, že se výklady zániku mayské civilizace liší. Dle Zuzany Marie Kostičové si všichni vědci uvědomují, že k zániku

⁸⁶ Česká televize - videoarchiv: Dokument - Konec světa byl a bude. In: [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10396797726-konec-sveta-byl-a-bude/21256226434/>

⁸⁷ Česká televize - ČT24: Svět: Konec světa prý příští rok nebude. In: [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/155469-konec-sveta-pry-pristi-rok-nebude/>

ku mayské civilizace přispělo mnoho faktorů. Každý vědec popisuje zánik odlišně, ale všechny tyto faktory zohledňuje. V médiích je pak tato skutečnost prezentována tak, že se vědci nemohou shodnout, co způsobilo zánik Mayů.⁸⁸

Den před předpovídaným koncem světa, tedy 20. prosince 2012 zveřejnila Česká televize několik zpráv s touto tematikou. První zpráva popisovala průběh událostí, paniku a obavy lidstva z blížící se apokalypsy. Lidé po celém světě nakupovali vybavení potřebné pro přežití, zatímco v Číně byli šířitelé poplašné zprávy o konci světa zatčeni a uvězněni. Tuto zprávu doplňuje Česká televize o výběr dat konců světa, které již lidstvo zažilo. „Rok 1000, začátek 15. století, 23. října 1843, rok 1914, rok 1925, prosinec 1954, 11. ledna 1973, rok 1975, rok 1982, 11. září 1988, 23. dubna 1990, 6. září 1994, 26. března 1997, 5. července 1998, 11. srpna 1999, 1. ledna 2000, květen 2003, konec roku 2008, 21. května 2011 v 18:00 h, 21. října 2011.“⁸⁹ a konečně 21. prosince 2012. Někteří obchodníci z předpovědi o konci světa profitují. Například v západním Turecku prodával jeden z obchodníků víno „soudného dne“, které mělo u návštěvníků regionu velký úspěch. Další z profitujících odvětví je hotelnictví a gastronomie. Restaurace do své nabídky zařadily menu s touto tematikou, hotely zase nabízejí speciální balíčky, včetně mayských slavností.⁹⁰

Druhá zpráva, která byla Českou televizí 20. prosince zveřejněna, se týkala paniky, spojené s koncem světa. Na začátku zprávy Česká televize zdůrazňuje, že s největší pravděpodobností opět žádná apokalypsa nenastane, ale že mají tyto poplašné zprávy na psychiku lidí velmi silný vliv. Uvádí, že v roce 1997 došlo k jedné z prvních hromadných sebevražd. Tato tragédie se odehrála poblíž amerického San Diega. Zde spáchali hromadnou sebevraždu vyznavači sekty „Nebeská brána“. Příslušníci této sekty byli přesvědčeni, že pro ně letí kosmická loď, která je přemístí do nového světa a stávající svět zanikne. Další sekta „Davidiánů“ se v roce 1993 ozbrojila a přibližně dva měsíce

⁸⁸ Česká televize - videoarchiv: Svět: Mayské slavnosti a konec světa. In: [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/207251-mayske-slavnosti-v-mexiku-potravaji-az-do-konce-sveta/>

⁸⁹ Česká televize - videoarchiv: Blížící se konec světa. [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/208238-blizi-se-konec-sveta-kolikrat-jsme-to-uz-slyseli/>

⁹⁰ Česká televize - videoarchiv: Blížící se konec světa. [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/208238-blizi-se-konec-sveta-kolikrat-jsme-to-uz-slyseli/>

obývali farmu v Texasu. FBI zasáhla ve chvíli, kdy se Dadvidiáni chystali k hromadné sebevraždě. Při záchranné akci vznikl na ranči požár a zahynulo přes 80 příslušníků této sekty. Jedním z posledních sekt, které chystaly hromadnou sebevraždu, byl „Řád Chrámu slunce“ ve Švýcarsku a Francii. Při této rituálové sebevraždě zahynulo 74 členů této sekty. Státy po celém světě prováděly preventivní opatření, aby zabránily teroristickým útokům, nebo hromadným sebevraždám. Státy znepřístupnily některá místa, ze kterých mělo dojít k transportu vyvolených lidí do lepšího světa. Po opakovaných žádostech o vysvětlení, či ujasnění, za jakých podmínek dojde ke konci světa, se vláda rozhodla k radikálnějšímu kroku. Oficiální autority ujišťují obyvatele, že konec světa nenastane. K vědcům se ve Vatikánu přidal i papežský astronom, v Rusku musel obyvatele uklidňovat ministr pro mimořádné situace Vladimir Pučkov a představitelé pravoslavné církve. Bohužel v Americe a Číně tragédii nezabránili. V Číně útočník nožem vážně zranil 22 dětí a několik dospělých. Není divu, že čínské úřady přistoupily k radikálnímu řešení a zatýkaly všechny šířitele poplašné zprávy o konci světa. V Americe útočník střelnou zbraní usmrtil 26 lidí, z toho 20 malých dětí. Střelec útočil zbraněmi své matky, která se na konec světa připravovala.⁹¹

V den plánované apokalypsy zveřejnila Česká televize zprávu, týkající se jiné stránky konce světa. Tato zpráva poukazovala na apokalypsu z pohledu obchodu. V řadě obchodů byl navýšen obrát, vzhledem k poptávce potřeb k přežití, zvýšený prodej konzervovaných potravin, ale i zážitků a poptávce ubytovacích služeb. Lidé vyhledávali specializované obchody, které nabízejí speciální balíčky na přežití. Tyto balíčky se pohybovaly od 210 do 700 dolarů, což je v přepočtu něco kolem 4 až 13 tisíc korun. Jen v případě internetového obchodu „FirstAidGlobal.com“ došlo v posledním týdnu před plánovanou apokalypsou ke čtyřistaprocentnímu nárůstu prodeje výbavy na přežití. Zajímavý marketingový krok učinil hotel Waverton poblíž Chicaga, který vyzval hosty, aby slavili, jako by to byl jejich poslední den života, a nabídl jim padesátiprocentní slevu ubytování na den po konci světa.⁹²

⁹¹ Česká televize - ČT24: Zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/208266-konec-sveta-nenastane-panika-i-sebevrazdy-ale-hrozi/>

⁹² Česká televize - ČT24: Zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/208395-mayska-apokalypsa-je-pozehnanim-pro-byznys/>

6.5 Komerční kanál - TV Nova

První zpráva komerční televize Nova, týkající se konce mayského kalendáře, byla zveřejněna 13. listopadu 2011. Jednalo se o názor odborníků z NASA, kteří zánik lidské civilizace vyvrátili. Zároveň potvrzují, že na Slunci není dostatečné množství energie, aby dokázalo zničit planetu Zemi nějakou sluneční erupcí. Navíc je planeta Země vybavena hustou atmosférou, která by ji před případnou „ohnivou koulí“ ochránila. Zároveň TV Nova na konci zprávy uvádí, že se již brzy lidstvo dozví, kdo měl pravdu. Zda vědci, nebo staří Mayové. Dodávají, že pokud by měli pravdu Mayové, lidstvo již tato informace trápit nebude.⁹³

O tři týdny později, 4. prosince 2011, byla zveřejněna zpráva TV Nova o konci světa, která se týkala přímo mayského kalendáře. Zpráva je prezentována netradičně hrubě a obsahuje bulvární prvky. Zároveň TV Nova prezentovala informace od odborníků na mayskou civilizaci, kteří se pokoušeli vyvrátit přesvědčení mnoha lidí o apokalypse v roce 2012. Odborníci prohlásili, že datum označuje pouze konec jednoho cyklu a začátek dalšího. Podle informací TV Nova, žádné proroctví nikdy neexistovalo a jedná se o marketingový podvod.⁹⁴

Další zpráva s touto tematikou byla zveřejněna 28. prosince 2011. Jednalo se o vysvětlení, proč 21. prosince 2012 nenastane konec světa. NASA zveřejnila odpověď na často kladenou otázku. Na planetě Zemi roku 2012 žádná apokalypsa nehrozí. Planeta Země je na oběžné dráze 4 miliardy let. Vědci tedy nevidí důvod, proč by měla planeta v roce 2012 zaniknout, ani neví o žádném vesmírném tělese, které by mohlo život na Zemi ohrozit.⁹⁵

11. května 2012 zveřejnila TV Nova další zprávu o konci mayského kalendáře. V první části zprávy TV Nova uvádí, že byl v Guatemale objeven nejstarší známý mayský kalendář, který pochází z devátého století našeho letopočtu. Podle vědců není v kalendáři žádná zmínka o konci světa v prosinci roku 2012. V mayském kalendáři se nachází

⁹³ TV Nova - tn.cz: Konec světa v roce 2012?. In: [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/konec-sveta-v-roce-2012-nasa-se-tomu-jen-smeje.html>

⁹⁴ TV Nova: Mayský kalendář. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/nova-fakta-o-mayskem-kalendari-konec-sveta-nebo-podvod.html>

⁹⁵ TV Nova: Pravda o konci světa. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/pravda-o-konci-sveta-proc-nenastane-21-12-2012.html>

předpovědi pohybu vesmírných těles na sedm tisíc let dopředu. Tato informace se neshlazuje s výkladem o konci světa v roce 2012. Dle vědců jsou teorie o konci světa vyvozeny z kalendáře, který pochází z pozdějších dob. Mayská civilizace se od současné moderní civilizace značně lišila v názoru na svět. Mayové se utvrzovali v domněnce, že bude svět pokračovat, nikoliv že by měl zaniknout. Za nedostatečnou informovanost o mayské kultuře může nedostupnost míst, na kterých se mayské město rozkládá. Třicet kilometrů rozloha komplikuje vědcům a archeologům zkoumání terénu, který je zároveň prorostlý hustou vegetací.⁹⁶

Televize Nova informovala 10. listopadu 2012 o tom, že již za pár týdnů nastane konec světa a uvedla pět míst, ze kterých je nejlepší výhled. V první části zprávy TV Nova opakuje, že bude končit 5125 letý cyklus mayského kalendáře a dodává, že znají pět míst, odkud je nejlepší konec světa pozorovat. Zpráva se týká pouze popisu těchto pěti bájných míst, na kterých bude probíhat řada zajímavých rituálů.⁹⁷

Necelý měsíc před údajným koncem světa, 28. listopadu 2012, byla televizí Nova zveřejněna zpráva, ve které byla popisována nevyplněná proroctví o konci světa. Zpráva neuvádí informace o všech předpovězených apokalypsách v historii lidstva, ale pouze tři předpovědi, které vyřkl kazatel Harold Camping, provozovatel sítě Family Radio. Camping opakovaně šířil apokalyptická poselství a víru v Boha, bez které nemůže člověk konec světa přežít. Po posledním nezdařeném pokusu o prorokování konce světa, odešel Harold Camping do důchodu.⁹⁸

6. prosince 2012 uvedla televize Nova zprávu ze světa, ve které premiérka Austrálie Julia Gillardová v televizi varovala před koncem světa, při kterém se údajně objeví zombie a bytosti z podsvětí. Ke konci zprávy televize Nova uvedla, že se jednalo o upoutávku na ranní show jednoho australského rádia.⁹⁹

⁹⁶ TV Nova: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z:

<http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/konec-sveta-letos-nebude.html>

⁹⁷ TV Nova: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z:

<http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/konec-sveta-ma-prijit-za-par-tydnu-5-mist-odkud-ho-nejepe-sledovat.html>

⁹⁸ TV Nova: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z:

<http://fanda.nova.cz/clanek/zajimavosti/tyhle-konce-sveta-uz-jsme-prezili.html>

⁹⁹ TV Nova: zahraničí. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z:

<http://tn.nova.cz/zpravy/zahranici/konec-sveta-ohlasuji-uz-i-politici-premierka-ocekava-zombie.html>

19. prosince 2012 uvedla televize Nova informaci o šílenství kolem konce světa. Zpráva se týká hlavně hotelů a restaurací, které v rámci marketingu nabízejí hostům speciální mayské balíčky právě na 21. prosince 2012. Média varují návštěvníky hotelů, že konec světa s největší pravděpodobností nenastane a následně bude třeba vzniklé účty za služby uhradit.¹⁰⁰

O den později byla zveřejněna zpráva o „tajemství nápisu na mayském kalendáři“. V rozhovoru s odborníkem na mayskou kulturu, Drahoslavem Hulínkem, televize Nova údajně rozkryla dosud neznámé informace o konci světa. Podle nalezených záznamů mayské mytologie vědci zjistili, že Mayové popsali nejen třináctý cyklus, který končí právě 21. prosince 2012, ale i dvacátý cyklus a další. Tyto cykly pokračují ještě miliony let do budoucnosti. Předpovídaného konce světa se drží zejména Guatemala, která se snaží posílit turistický ruch.¹⁰¹

20. prosince 2012 televize Nova zveřejnila ještě jednu zprávu, která již v názvu podpořila teorii konce světa. Televize Nova v první části zprávy uvádí, jak bude vypadat konec světa podle mezinárodně uznávaných expertů. V další části zprávy má možnost divák zjistit, že se jedná pouze o fiktivní výklady, co by se stalo, kdyby skutečně konec světa nastal.¹⁰²

V den plánovaného konce světa, 21. prosince 2012 uvedla televize Nova zprávu, že nastal konec světa a tisíce lidí na celém světě jsou přesvědčeni o pravdivosti této předpovědi. Jedna část lidí se na příchod apokalypsy připravuje, druhá za ni chce získat peníze. Televize Nova popisuje průběh příprav. V Číně se lidé ukrývají do ocelových koulí, v Rusku do stalinovských bunkrů. Na místě, kde kdysi žila mayská civilizace, proběhly ukázky rituálů a slavností, které jsou typické pro příchod nového cyklu. Zároveň

¹⁰⁰ TV Nova: konec světa. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/konec-sveta/silenstvi-kolem-konce-sveta-vrcholi-hotely-nabizeji-na-patek-specialni-mayske-balicky.html>

¹⁰¹ TV Nova: konec světa. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/konec-sveta/jake-poselstvi-o-konci-svet-je-na-myskem-kalendari-mayolog-odkryva-co-rika.html>

¹⁰² TV Nova: konec světa. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/konec-sveta/desiva-teorie-o-konci-sveta-podle-astrofyzicky-nas-smete-cerna-kometa.html>

je návštěvníkům vysvětlováno, že předpovědi konce světa se nezakládají na pravdě a jsou mylnou interpretací mayského kalendáře.¹⁰³

Televize Nova zveřejnila necelý rok po plánovaném konci světa, 15. listopadu 2013, další hrozící apokalypsu, která byla vypočítána na 22. února 2014. Tato předpověď byla údajně zjištěna z dochovaných Vikingských textů, které předpovídaly, že se v tento den ze země vynoří démoni a zahubí veškerý život na planetě.¹⁰⁴

¹⁰³ TV Nova: svět. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/konec-sveta/cekaji-na-konec-sveta-cinane-zalezli-do-ocelovych-kouli-rusove-cekaji-ve-stalinovych-bunkrech.html>

¹⁰⁴ TV Nova: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/zajimavosti/desive-prorocvi-vedci-vypocitali-ze-konec-sveta-ma-nastat-uz-22-unora-2014.html>

6.6 Rozhlasové stanice (veřejnoprávní vs. komerční)

6.6.1 Rádio Impuls

17. ledna 2012 byla rádiem Impuls zveřejněna zpráva o možnosti sázek na to, za jakých podmínek nastane 21. prosince 2012 konec světa. Sázková kancelář Chance vypsal sázky a nabídla varianty možných konců světa. Rádio Impuls uvádí, že podle některých interpretací mayského kalendáře nastane konec světa právě 21. prosince 2012 a někteří sázkaři této teorii věří. Lidé na diskusním fóru sázkové kanceláře debatovali o tom, jakým způsobem vyplatí sázková kancelář výhru. Na tento dotaz jim sázková kancelář odpověděla: „Po konci světa se mohou výherci stavit na pobočce a tam jim výhru vyplatíme.“¹⁰⁵

18. ledna 2012 glosoval Ivo Šmoldas konec světa v tomto roce. Zamyslel se nad mayským kalendářem, který byl vytvořen podle některých výkladů do roku 2012 a dále nepokračoval. Ivo Šmoldas tvrdí, že měli Mayové v plánu pokračovat v kalendáři až nastane rok 2012. Bohužel mezitím jejich civilizace zanikla, a proto v mayském kalendáři již nikdo nepokračoval. Ivo Šmoldas uvádí, že největším problémem není předpověď konce světa, ale fakt, že lidé předpovědím věří.¹⁰⁶

19. prosince 2012 se rádio Impuls věnovalo otázce konce světa. Podle Mayů se jedná o nesmysl. Přirovnávají to k jevu, jako když člověk otočí poslední stranu kalendáře, tak jde do obchodu a koupí si nový. Údajně takto vysvětlují současní Mayové dochovaný kalendář starověkých Mayů. Šíření chybného výkladu mayského kalendáře přikádají fatalistům a lidem, kteří se pokusili na fenoménu roku 2012 vydělat peníze. Z toho důvodu prezentovali výklad mayského kalendáře jako určení data apokalypsy.¹⁰⁷

20. prosince 2012 využilo rádio Impuls plánovaný konec světa ve svůj prospěch a zveřejnilo zprávu, ve které uvádí, že do Mexika cestuje v posledních dnech velké množství turistů, kteří chtějí na vlastní oči vidět, co se bude dít. Na rádiu Impuls probí-

¹⁰⁵ Rádio Impuls: téma dne. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.impuls.cz/clanky/2012/01/cesi-si-mohou-vsadit-na-moznost-ze-letos-nastane-konec-sveta/>

¹⁰⁶ Rádio Impuls: glosa. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.impuls.cz/clanky/2012/01/ivo-smoldas-glosuje-konec-sveta-v-letosnim-roce/>

¹⁰⁷ Rádio Impuls: Téma dne. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.impuls.cz/clanky/2012/12/konec-sveta-podle-mayu-nesmysl/>

há soutěž o jeden milion korun. Rádio Impuls dodává: „Říká se, že každý konec je začátek něčeho nového.“¹⁰⁸

6.6.2 Český rozhlas

22. dubna 2007 proběhl v Českém rozhlasu rozhovor s profesorem Stanislavem Komárkem, který popisoval, jak vidí konec světa náboženství. Hovořil o velkých obavách lidsva z konce světa, ze kterých vycházejí dnešní vědci a zkoumají možné příčiny konce světa, které následně prezentují. Lidé se v moderním světě neustále rozrušují zprávami o příchodu špatných událostí. Za posledních 200 let byly všechny katastrofy společenské povahy, žádná z nich nebyla přírodního charakteru. Profesor Stanislav Komárek uvádí, že než přišla pohroma v podobě zřícených mrakodrapů na Manhattanu, bylo toto neštěstí několikrát promítáno v hollywoodských filmech. Stanislav Komárek dochází k závěru, že si lidé katastrofy skrytě přejí. Například východní Asie má výhodu nad zbylým světem, jelikož nemá takovýmto způsobem nastavený způsob apokalyptického smýšlení.¹⁰⁹

Český rozhlas zveřejnil 16. října 2009 zprávu o mayském kalendáři, který byl nalezen v 60. letech minulého století v Mexiku. Podle dostupných informací údajně nápis na mayském kalendáři věští konec světa na 21. prosinec 2012. Odborníci na mayskou kulturu tvrdí, že Mayové nic podobného nepředpověděli. Pro Maye toto datum znamenalo výročí stvoření světa. Neprorokovali žádnou apokalypsu, ani nic zlého. Byl to pouze záznam dalšího výročí na kamenné desce. Konce světa všeobecně jsou častým jevem západní civilizace. Například křesťanský svět se konce obával již s příchodem roku 1000 po Kristu, jednalo se o takzvaný Mileniasmus. Konce světa jsou obvykle spojovány s astronomickými událostmi. Také údajná mayská předpověď konce světa je spojována s astronomií. Datum vychází na den zimního slunovratu a Slunce vyjde

¹⁰⁸ Rádio Impuls: Téma dne. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.impuls.cz/clanky/2012/12/milion-na-konec-sveta/>

¹⁰⁹ Český rozhlas: náboženství. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/vyzvy/zprava/340005>

v bodě, ve kterém se na obloze promítá jádro galaxie. Tento jev nastává jednou za 28 500 let. Astronomové upozorňují, že ani tento jev nemůže ohrozit život na Zemi.¹¹⁰

11. července 2010 byla zveřejněna Českým rozhlasem zpráva týkající se třináctého baktunu, tedy konce cyklu mayského kalendáře. Jelikož média společně s esoteriky již několik let veřejnost na konec světa připravují, není divu, že řada lidí předpovědi skutečně věří. O rozhovor byla požádána maystka a religionistka Zuzana Marie Kostičová. Ta dodává, že je třeba hovořit o mayských kalendářích v množném čísle. Nejednalo se pouze o jeden kalendář. Výklad konce světa skutečně přišel s postmoderní společností, ve které se rozvíjí esoterika a hlavně média, která tyto myšlenky prezentují.¹¹¹

3. ledna 2012 byla zveřejněna zpráva o tom, že právě započal rok, ve kterém má nastat konec světa. Podle Českého rozhlasu vidí situaci negativně mnozí politici, ekonomové a lidé, kteří na příchod apokalypsy věří. Dle současných výkladů údajně takto Mayové konec světa předpověděli. Bohužel novodobí vykladači proroctví prezentují jen ty informace, které jim vyhovují k prezentaci konce světa a značnou část informací zatajují.¹¹²

Stejně jako v roce 2010 byla opět hostem Českého rozhlasu Zuzana Marie Kostičová. Ve zprávě, zveřejněné 8. ledna 2012, hovořila o mayských pramenech, ve kterých Mayové neočekávali nic horšího než příchod nového časového cyklu a oslavovali konec starého. Zuzana Marie Kostičová se zmíní, že Mayové očekávali pouze lokální apokalypsy v podobě místní války, nebo přemnožení hmyzu. Zároveň vysvětlila, co způsobilo chybnou interpretaci konce jednoho cyklu mayského kalendáře v roce 2012. Mnozí autoři knih, kteří o Mayích publikují, spekulují o možnosti konce světa. Tyto spekulace se šíří dál, ale již jako podložené informace o konci světa.¹¹³

Mexiko začalo lákat turisty na předpovědi konce světa. Turistický průmysl plánuje přilákat nadprůměrný počet turistů právě kvůli plánované předpovědi konce světa

¹¹⁰ Český rozhlas: historie. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/leonardo/historie/zprava/645958>

¹¹¹ Český rozhlas: historie. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/planetarium/historie/zprava/760681>

¹¹² Český rozhlas: regionální zpravodajství. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/vysocina/tandem/zprava/998310>

¹¹³ Český rozhlas: archiv. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/host/zprava/1000014>

v roce 2012. Tato zpráva byla zveřejněna 14. ledna 2012 a prezentovala plán Mexika, který bude turistům nabízet prohlídky dochovaných mayských památek i s výkladem místních odborníků na mayskou kulturu.¹¹⁴

O pět dní později, 19. ledna 2012 byla v pořadu Mozaika v Českém rozhlasu, zveřejněna zpráva s otázkou v úvodu, zda skutečně nastane 21. prosince 2012 konec světa. Vědci z České astronomické společnosti a Astronomického ústavu Akademie věd ČR museli uvést na pravou míru nesmyslné předpovědi konce světa. Pro mayskou civilizaci neznamenal konec jednoho z mnoha kalendářních cyklů nic vážného, co by muselo být zakončeno apokalypsou. Astrofyzik Jiří Grygar uvedl, že jen za posledních dvanáct let bylo předpovězeno nejméně padesát konců světa a na přelomu tisíciletí v roce 2000 jich bylo předpovězeno minimálně dvacet pět.¹¹⁵

13. února 2012 se Český rozhlas věnoval zprávě, která se opět týkala Mayů, ale i buddhistů. Podle informací uvedených Českým rozhlasem neznamenal ani pro Maye, ani pro buddhisty konec cyklu - obávaný konec světa. Každý konec byl zároveň začátkem. Luboš Bělka, vědec působící v religionistickém ústavu, uvádí, že si lidé uvědomují vlastní konečnost a z toho důvodu navozují možnost či představu, že by mohlo dojít ke kolektivnímu či historickému konci.¹¹⁶

3. července 2012 zveřejnil Český rozhlas zprávu o mayské civilizaci, která zanechala varování pro další generace. Mayská civilizace údajně zanikla v období Sámovy říše a Velké Moravy přibližně v 7. až 10. století našeho letopočtu. Po Mayích na území Copánu zůstal kamenný kalendář, předpovídající údajný konec světa. Pozoruhodné je v této zprávě uvedení chybného data konce mayského kalendáře, tedy 25. prosince 2012. Zpráva popisuje velkolepost mayských chrámů.¹¹⁷

¹¹⁴ Český rozhlas: Věda - historie. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

<http://www.rozhlas.cz/radiozurnalhttp://www.rozhlas.cz/zpravy/historie/ zprava/1003837a/host/ zprava/1000014>

¹¹⁵ Český rozhlas: Mozaika - věda. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

<http://www.rozhlas.cz/mozaika/veda/ zprava/1006229>

¹¹⁶ Český rozhlas: archiv. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/exkluzivne/ zprava/1017976

¹¹⁷ Český rozhlas: archiv. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

<http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/reportaze/ zprava/1085002>

15. září 2012 se Český rozhlas věnoval mayské tematice. Host pořadu Leonardo Stanislav Chládek zdůvodňuje, jak je možné, že se zachovaly původní mayské jeskynní rituály do současnosti. I přes snahy pokatoličtění původních mayských obyvatel si Mayové převzatou víru přizpůsobili a nadále přinášeli bohům například oběti.¹¹⁸

28. listopadu 2012 zveřejnil Český rozhlas zprávu o tom, jak vidí možný konec světa současní astrologové. Toto téma bylo zařazeno Českým rozhlasem právě z toho důvodu, že se čím dál tím častěji ve společnosti diskutuje o tom, zda je proroctví starých Mayů pravdivé a zda se naplní. Astroložka Olga Krumlovská, která byla hostem pořadu Regina, se zaměřuje z pohledu přírodních katastrof především na Českou republiku. Celou situaci vidí pozitivně a uvádí, že není třeba se konce světa obávat.¹¹⁹

3. prosince 2012 se Český rozhlas zabýval zprávou z Ruska, kde stále více lidí podléhá panice a nakupuje apokalyptické balíčky. Podle teologa a pedagoga Martina Chadimy má lidstvo apokalyptické vize v oblibě, jelikož nejsou schopni pochopit ideu nekonečna. I když jsou lidem předkládána podložená fakta, která konec světa vyvracejí, najdou se lidé, kteří stále v apokalypsu věří. Jedná se o faktor sebedestrukce. Lidé jsou zpravidla přizpůsobeni negativnímu smýšlení. Podle Chadimy jsou předpovědi konce světa velkým businesssem, na kterém je možné opravdu vydělat. Navíc v Americe si lidé zakládají pojištění na konec světa.¹²⁰

8. prosince 2012 byla Českým rozhlasem zveřejněna zpráva o proměnách mayské civilizace. Vědci, kteří se starými mayskými kulturami zabývají, se v mnoha věcech neshodují. Jedna část vědců hovoří o konci mayského kalendáře jako o cyklu nebo smyčce, zatímco západní vědci hovoří o apokalypse spojené právě s koncem mayského kalendáře.¹²¹

16. prosince 2012 se v pořadu Českého rozhlasu „Svět viděný internetem“ zabývali koncem světa, který má nastat 21. prosince 2012 podle spekulativních výkladů

¹¹⁸ Český rozhlas: archiv. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/leonardo/svet/zprava/1110754>

¹¹⁹ Český rozhlas: Regina. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/regina/denik/zprava/1143006>

¹²⁰ Český rozhlas: zahraničí. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/zprava/1144982>

¹²¹ Český rozhlas: zahraničí. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/leonardo/svet/zprava/1145551>

mayského kalendáře. Moderátoři Českého rozhlasu uvedli, že nehodlají šířit poplašné zprávy, ale téma nenechají bez komentářů. Bylo zveřejněno stanovisko amerického Národního úřadu pro letectví a vesmír NASA a také se zabývali reakcí Rusů na fámy o blížícím se konci světa. Úřad NASA vytvořil informační stránku, která vyvracela tvrzení o mayské apokalypse. I přes informovanost ze strany NASA se lidé neustále bojí konce světa a nejhorší dopad byl zaznamenán na děti a jedince se sebevražednými sklony. Uměle vyvolaná hrozba konce světa děsí děti natolik, že trpí nespavostí, nemohou řádně přijímat potravu a neustále se jim vracejí zlé sny. Nejvíce úřadu NASA ztěžují práci lidé, kteří poupraví jimi sdělené vysvětlení, že nehrozí žádné nebezpečí, a dodají k tomu vlastní tvrzení, že se NASA pokoušejí zakrýt přípravy na konec světa a přesun nejvyšších státních zástupců do bezpečí. Tento druh tvrzení je velice obtížné dementovat, jelikož se lidé více přiklánějí k tomu, že se státní organizace před světem skutečně snaží apokalypsu utajit. V Rusku se ateistická část obyvatelstva připravuje na apokalypsu tak, že hromadně z obchodů skupují sůl, svíčky, sirky, konzervy, baterky, termosky a doufají, že apokalypsu přežijí. Situace v Rusku došla tak daleko, že museli státní zástupci zakročit a oficiálním prohlášením žádali média, aby nezveřejňovala katastrofické události.¹²²

20. prosince 2012 se zabýval Český rozhlas tématem Mayů, kteří apokalypsu prezentovanou západními médii nepředpovídali, pro ně konec jednoho cyklu znamenal nový začátek. Starověká civilizace Mayů před dvěma tisíci lety vypočítala datum 21.prosince 2012 jako den zimního slunovratu, kdy dojde ke konjunkci Země, Slunce a galaktického rovníku. Zároveň tento den končí pátý věk slunce, který trvá 5 125 let. Zároveň skončí velký sluneční cyklus, který trval 25 652 let, který je vysvětlován mayskou mytologií jako oběh Země sluneční soustavou kolem galaxie Mléčné dráhy. Český rozhlas zmínil, že pro mayskou civilizaci neznamenal „zítřek“ nic jiného, než konec jednoho cyklu a počátek dalšího. Vznikající apokalyptické předpovědi, s odkazem na starověkou mayskou civilizaci, jsou pouze výsledkem nepochopení mayské filosofie. Znovu je vysvětlován princip cyklického počítání času, u kterého není účelem předpověď apokalypsy. Pro zbytek světa je myšlenka apokalypsy velice přitažlivá, jelikož se

¹²² Český rozhlas: Svět viděný internetem. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/zprava/1150073>

jedná o další odvětví průmyslu, zejména filmového a stavebního. Lidé si ze strachu z apokalypsy nechávají stavět protiatomové kryty a posilují svůj strach tím, že sledují filmy s apokalyptickou tematikou. Zatímco část lidí na celém světě se připravuje na hrozivou apokalypsu, současní Mayové již nyní oslavují příchod nového cyklu. Pro Maye nastává nový, daleko duchovnější věk.¹²³

20. prosince 2012 bylo téma konce světa probíráno ještě jednou, tentokrát v pořadu „Svět viděný internetem“. Americký deník „USA Today“ zveřejnil zprávu týkající se konce mayského kalendáře a uvedl, že se budou hněvat lidé, kteří této záležitosti věří. Žádný konec nenastane, jelikož se jedná pouze o nafouknutou frašku. Archeologové z celého světa se nemohou dočkat, až toto datum pomine a oni již nebudou muset odpovídat na vystrašené dotazy. V USA musela archeoložka Lisa Lucerová občany varovat, aby nedávali výpovědi v zaměstnání, neopouštěli partnery, neprodávali domy a neříkali nehezké věci lidem, o kterých si myslí, že je vzhledem ke konci světa již neuvidí. Zároveň archeologové zdůrazňují, že Mayové žádnou apokalypsu nepředpovídali. Nebyli schopni předpovědět ani zánik vlastní civilizace, natož zánik celého světa. Mayská mytologie počítala s neustálým obnovováním světa v řádech trilionů let a nepočítali s variantou, že by měl svět někdy skončit. Navíc byl v Guatemale v tomto roce nalezen kreslený kalendář, ve kterém byly vyobrazeny planety Venuše a Mars ve vyobrazení po roce 3500. To poukazuje právě na pokračování světa, nikoliv jeho zánik.¹²⁴

21. prosince 2012 byla v rubrice „Věda“ v Českém rozhlasu probírána otázka, zda lidstvu hrozí zánik z vesmíru. Své stanovisko k této záležitosti vyjádřil astrofyzik Jiří Grygar z Fyzikálního ústavu Akademie věd, Ing. Jan Vondrák z Astronomického ústavu Akademie věd a Michal Švanda z Astronomického ústavu Univerzity Karlovy v Praze. Všichni se shodují na tom, že se není třeba obávat žádné apokalyptické hrozby, přepólování Země ani galaktické tmy. Otázky týkající se mayského kalendáře byly již nesčet-

¹²³ Český rozhlas: člověk - věda. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/clovek/_zprava/1152849

¹²⁴ Český rozhlas: Svět viděný internetem. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/_zprava/1152062

někrát zodpovězeny, přesto u některých lidí stále konec mayského kalendáře vyvolává obavy.¹²⁵

21. prosince 2012 byly ohledně konce mayského kalendáře zveřejněny ještě dvě zprávy s touto tematikou. Jedna z nich se týkala úsměvné myšlenky jedné dámy, která přišla na to, že lidé nejsou šneci a nemohou si vzít svůj dům a všechny své věci s sebou. Tato žena přemýšlela dva měsíce nad tím, jak lidstvo skončí a měla z konce světa obrovský strach. Po zjištění, že není šnek, myšlenky na konec světa opustila. Zpráva pokračuje tím, že kartářka vyložila pro Český rozhlas karty a sdělila, že konec světa nepříjde, pouze dojde k duchovní obrodě lidstva. Svou řeč zakončila tím, že další konec světa je plánován za 104 let a toho se většina z nás již přirozeně nedožije. S přáním hezkých svátků tak zprávu ukončila.¹²⁶

Poslední zpráva tohoto dne, týkající se konce světa, obsahovala informace o tom, že se lidé shromažďují na magických místech v očekávání konce světa. Opět uvádí, že podle expertů se jedná o špatný výklad mayského proroctví, ve kterém byl ve skutečnosti předpovídán příchod nové éry lidstva, nikoliv apokalyptický konec světa. Lidé, kteří se sešli na posvátných místech světa, se navzájem dohadují o více variantách zániku světa. Někteří hovoří o potopě světa, jiní o zániku světa v ohni a v neposlední řadě právě konec jednoho dlouhého cyklu a začátek nového. Nejnavštěvovanější místa na zemi jsou v tento den mytologicky známé hory, jako například Bugarach v jižní Francii nebo kopec pyramidového tvaru v Srbsku s názvem Rtanj. V Číně přistoupili k radikálnímu řešení a vyznavače konce světa, členy náboženské sekty „Bůh všemohoucí“ zatkli a uvěznil. Tito lidé stavěli Noemovu archu, ve které se měli zachránit před velkou potopou. Dále vyzývala náboženská skupina obyvatele Číny, aby svrhli vládu čínské komunistické strany, kterou označují jako „velkého rudého draka“.¹²⁷

22. prosince 2012 řešil Český rozhlas v pořadu „Svět viděný internetem“ otázku konce světa, který měl nastat 21. prosince 2012. Sociolog Virgilio Alvarez, který vede

¹²⁵ Český rozhlas: Svět viděný internetem. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/mozaika/veda/ zprava/1153286>

¹²⁶ Český rozhlas: domácí - politika a společnost. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/ zprava/1153090>

¹²⁷ Český rozhlas: zahraničí - svět. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/svet/ zprava/1153064>

Latinskoamerickou školu sociálních věd v Guatemale, uvádí, že pro západní média jsou události spojené s mayským kalendářem příležitostí k výstřednímu zpravodajství, které nemá se současnými Mayi nic společného. Dále Alvarez uvádí, že většinu lidí ze současné mayské civilizace zasáhla globalizace a osmdesát procent tohoto národa žije v chudobě, jelikož jejich lesy, hory a řeky převzaly velké korporace, které na nich stavějí vodní elektrárny, pátrají po ropě, těží uhlí a pěstují zemědělské monokultury. Zároveň tyto korporace Mayům prodávají mobilní telefony, přenosné počítače a další moderní techniku. Dále bylo vydáno mayskými duchovními vůdci prohlášení o obavách z nově nastupující éry, jelikož se silně dotýká přírody. Vzhledem k zásahu moderních technologií do přírody na území Mayů vymírají různé živočišné druhy a probíhají zásadní klimatické změny.¹²⁸

7. listopadu 2013 se Český rozhlas vrátil k tématu konce světa, ve kterém prezentovali reálný výklad fenoménu konce světa z oblasti sekt a nových náboženských směrů odborníci Zdeněk Vojtíšek, Jaroslav Klokočník, Milan Horák, Václav Cílek a archeolog Jan Pohunek.¹²⁹

¹²⁸ Český rozhlas: Svět viděný internetem. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/zprava/1153290>

¹²⁹ Český rozhlas: dokument. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/vltava/dokument/zprava/1279449>

7. Cíl a metody výzkumu

Všechna média se před avizovaným koncem světa v některých zprávách zaměřovala na mayskou tematiku a následný výklad konce mayského kalendáře v souvislosti s příchodem apokalypsy a zánikem lidstva. Toto téma bylo v médiích tak široce obsáhlé, že bylo nutné rozdělit média podle druhu do několika bloků. Do tiskového, audiovizuálního a rozhlasového bloku. V každém z těchto bloků, pokud to bylo možné, bylo vybráno po jednom komerčním a jednom veřejnoprávním médiu. Následně byla provedena obsahová analýza¹³⁰ zpravodajství a publicistiky ve vybraných českých médiích v období před i po prosinci 2012. Cílem této diplomové práce je na konkrétních příkladech popsat a zdokumentovat prezentaci předpovědí konce světa podle mayského kalendáře se zaměřením na česká média.

8. Zjištěné poznatky

Podle dostupných informací nabízí například ČTK přibližně šest set zpráv denně. Z tohoto množství, tedy ze sta procent událostí, vyberou média jedno procento, které je pro příjemce sdělení zajímavé a pak jej prezentují jako hlavní události světa. Částečné manipulaci v tomto ohledu předejít nelze, ale je možné ovlivnit, ze kterých médií se rozhodne recipient informace přijímat.

Jak již uvedla Česká televize, konce světa byly, jsou a budou... Je pozoruhodné, že od posledního a nejobávanějšího konce světa, který měl nastat 21. prosince 2012, bylo prorokováno další datum zániku lidstva. Tentokrát již s datem 22. února 2014 a datum bylo spojováno s vikingskou předpovědí konce světa. V tento den se údajně roztrhne Země a z podsvětí vystoupí strašlivá monstra, která zničí svět.¹³¹

Mayové byli skutečně zajímavou civilizací, hodnou tak velkého zájmu, jaký vzbudil nepravdivý výklad mayského kalendáře. Lidé z celého světa navštěvovali památky starověkých Mayů, zkoumali jejich civilizaci a hlavně princip mayského kalendáře.

¹³⁰ KONČELÍK J, REIFOVÁ I, HAGEN L., SCHERER H., SCHULZ W.: Analýza obsahu mediálních sdělení. 3. nezměněné vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Karolinum, 2011, 149 s.:. ISBN 978-80-246-1980-4.

¹³¹ Archiv TV Nova: Konec světa. In: [online]. [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/hruzna-predpoved-vikingu-o-vikendu-prijde-konec-sveta.html>

8.1 Různorodost prezentace konce světa v médiích

Všechny typy analyzovaných médií mají jedno společné, a tím je téma, kterým se zabývají, o kterém zveřejňují informace a ty následně předkládají recipientům. V případě celovečerních či dokumentárních filmů se jedná o jednorázovou prezentaci informace, která není flexibilní a nelze pozměňovat, nebo rozšiřovat, jako je tomu u klasických tištěných, audiovizuálních a rozhlasových médií. U klasických médií proběhla analýza mediálního obsahu a pokud to bylo možné, byla média rozdělena na komerční a veřejnoprávní.

V komerčních médiích, např. u TV Nova, nebo u rádia Impuls jsou prezentovány některé informace jako exkluzivní a působí, jako by je nemělo jiné médium k dispozici. Na prvním místě je vždy senzace, která má v recipientovi vzbudit zájem a případně i emoce. Rádio Impuls uvedlo v lednu roku 2012 informaci o tom, že mají Američané možnost si u sázkových kanceláří vsadit na to, jakým způsobem konec světa nastane. TV Nova uvádí začátkem prosince 2012 informaci o australské premiérce, která v médiích varuje obyvatele před útoky zombie a bytostmi z podsvětí. Ke konci zprávy teprve dodává, že se jedná o žert.

Prezentace konce mayského kalendáře se ve veřejnoprávních médiích značně od komerčního pojetí liší. Česká televize se snažila průběžně diváky informovat o mayské kultuře, zařazovala různé druhy dokumentů, které měly více osvětlit problematiku mayského kalendáře a výklad konce světa. Zároveň varují před davovým šílenstvím a násilím, které v těchto dnech může nastat. Česká televize připomněla, že roku 1997 došlo k jedné z prvních hromadných sebevražd právě kvůli jedné z mnoha předpovědí konce světa. Současně informuje o aktuálních neštěstích, které se odehrály v Číně a Americe. Jednalo se o jednotlivce, kteří vzhledem k tomu, že uvěřili nepravdivé interpretaci konce světa, připravili o život skupinu nevinných lidí a dětí.

S koncem světa je spojena řada dalších aspektů. Vzhledem k událostem posledních let vznikaly skupiny důvěřivých a vychytralých lidí. Na jedné straně byli lidé, kteří využili marketingu ke svému obohacení a na straně druhé lidé, kteří byli ochotni vyna-

ložit velké finanční prostředky ke koupi zbytečného množství zásob a různých ochranných prostředků. Díky této předpovědi v posledních měsících a týdnech před předpovědídanou apokalypsou profitovaly také hotely, restaurace a cestovní ruch. Lidé cestovali po celém světě, aby získali informace týkající se mayské kultury, ale navštěvovali i místa, na kterých se podle dostupných informací mohou zachránit.

Jako první přišly s informacemi o mayské kultuře Lidové noviny v roce 2007, v roce 2009 informují o uměle vytvořené fámě západní civilizací a v roce 2010 poprvé informují o konci světa a společnosti, která prodává místa v protiatomových krytech. Následoval Český rozhlas s prezentací konce světa z pohledu náboženství v roce 2007, v roce 2009 bylo probíráno téma samotné mayské civilizace a posléze v roce 2010 bylo v Českém rozhlasu zveřejněno, že již několik let probíhá médii a esoteriky příprava lidstva na apokalypsu. K této záležitosti se vyjádřila religionistka Zuzana Marie Kosticová. Česká televize začala v roce 2011 vysílat dokumenty a přednášky s mayskou tematikou, aby podpořila povědomí o mayské kultuře a zabránila nesprávnému výkladu konce mayského kalendáře. V Lidových novinách a v televizi Nova byla poprvé uvedena informace o blížícím se konci světa. TV Nova uvedla, že odborníci z NASA ubezpečovali obyvatele, že zánik světa z důvodu erupcí na slunci nehrozí. V závěru zprávy ale TV Nova dodává, že pokud je informace o zániku světa v souvislosti s mayským kalendářem pravdivá, lidstvu bude po 21. prosinci tato informace již zbytečná.

Roku 2012 byla prezentace informací o konci světa a mayské kultuře nejčetnější. Nejvíce zpráv s mayskou tematikou a koncem světa bylo zveřejněno v Českém rozhlasu. Dle dostupných materiálů z hlediska četnosti zpráv následovala televize Nova, Česká televize, Lidové noviny, Mladá fronta dnes a rádio Impuls.

Z hlediska poplašných zpráv jsou na prvním místě jednoznačně komerční média, která se snaží zaujmout recipienty kvůli sledovanosti, a proto doplňují prezentované informace podbízivým způsobem.

8.2 Postoj médií k nevyplněné apokalypse

Český rozhlas a Mladá fronta dnes zveřejnily den po předpovídaném konci světa poslední zprávu týkající se této problematiky. Mladá fronta dnes uvedla, že se jednalo o pouhou fámu a reálné podklady k zániku světa nikdy neexistovaly. Celosvětové obavy z konce světa způsobila špatná interpretace výkladu mayského kalendáře. Český rozhlas uvedl jako poslední zprávu týkající se tohoto tématu informaci o tom, že média využila tohoto apokalyptického výkladu k výstřednímu zpravodajství a že tento výklad nemá nic společného se současnými Mayi.

8.3 Některé dopady mediálního obrazu kauzy

Bez ohledu na přihlednutí k typu média, které informaci prezentovalo, je jisté, že pokud by lidé předpovědím konce světa nevěřili, nedocházelo by k davovým psychózám. Lidé, kteří inklinují k psychickým poruchám a mají sebevražedné sklony, jsou proto náchylnější k podlehnutí apokalyptickým výkladům. Naopak, pokud by se média zaměřila na jiný způsob prezentace těchto zpráv a vynechala by apokalyptické a katastrofické předpovědi, k těmto tragickým dopadům by ve společnosti možná nedocházelo.

ZÁVĚR

V případě konce mayského kalendáře a předpovídané apokalypsy byla média velice aktivní. Zveřejněno bylo mnoho zpráv s touto tematikou, rozdíl byl však ve způsobu podání informace, vzhledem k informační kvalitě a typu média.

Veřejnoprávní média se tematikou zabývala již od roku 2007 a informace byly podávány seriózní formou. Komerční média zveřejnila první informaci o konci světa až v roce 2012 a způsob podání zprávy se od prezentace veřejnoprávními médii značně lišil. Veřejnoprávní média prezentovala konec mayského kalendáře jako konec jednoho cyklu času, zatímco komerční média prezentovala zprávu jako nezvratný konec světa a informovala, že už v Holandsku byla postavena novodobá Noemova archa, přesně podle návodu z Bible.

Překvapivý byl exponenciální růst četnosti zveřejnění informací těsně před 21. prosincem 2012 a následné upuštění od informací tohoto druhu po 21. 12. 2012. Důvodů může být několik, ale všechny spolu z části souvisejí. Jedním z nich mohla být ztráta zájmu recipientů o toto téma, nejspíš vzhledem k četnosti výskytu informací tohoto druhu, a proto bylo nahrazeno jinými tématy.

Všechny důvody mají společného jmenovatele, a tím je sledovanost. Každé médium usiluje o co největší zájem ze strany recipienta. Z toho důvodu je médii preferován výběr negativních zpráv a zpráv tohoto typu. Recipient se spíše zaměří na titulek, ve kterém média uvádějí, že v roce 2012 nastane konec světa, než na titulek, ve kterém je uvedeno, že lidstvu žádné nebezpečí nehrozí a jedná se pouze o konec jednoho cyklu mayského kalendáře.

Nastane-li další případ zpráv o jakémkoli druhu zániku světa, lidé vždy v první řadě budou spoléhat na média, ale s vyspělostí vědy, pokroku a technických možností si začnou ověřovat názory i z jiných zdrojů. Pak by nehrozilo jednostranné ovlivňování médií.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použité literatury:

1. BARRIOS, Carlos: Tajemství starých Mayů, kniha osudu a proroctví na rok 2012. Vyd. 1. Fontána, 2008. ISBN: 978-80-7336-590-5
2. BURTON, Graeme. Úvod do studia médií. 1. vyd. Brno: Barrister, 2001, 390 s. ISBN 80-859-4767-6.
3. DOLEŽAL, Otmar, Růžena HERMANOVÁ a Ján MALIARIK. Idea vodnářského věku. Vyd. 1. Brno: Jiří Alman, 1997. Almo. ISBN 80-902-0793-6.
4. GILBERT, Adrian G a Maurice COTTERELL. Mayská proroctví: odkrývání tajemství ztracené civilizace. Překlad Pavel Kaas. Praha: Pragma, 1997, 315 s., příl. ISBN 80-720-5365-5.
5. JANEČEK, Petr. Černá sanitka a jiné děsivé příběhy: současné pověsti a fámy v České republice. Vyd. 1. Plot, 2006. ISBN 978-808-6523-743.
6. KAPFERER, N. J. Fáma nejstarší médium světa. 1. vydání. Praha: Práce, 1992. 248 s. ISBN 80-208-262-2
7. KONČELÍK J, REIFOVÁ I, HAGEN L, SCHERER H., SCHULZ W.: Analýza obsahu mediálních sdělení. 3. nezměněné vyd. Překlad Barbara Köpplová. Praha: Karolinum, 2011, 149 s.: ISBN 978-80-246-1980-4.
8. KOSTIČOVÁ, Zuzana Marie. 2012: mayský kalendář, transformace vědomí, dva světy a rovnováha. Vyd. 1. Praha: Malvern, 2011, 221 s. Religio (Malvern). ISBN 978-80-87580-05-9.
9. MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Vyd. 4. rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2009, 639 s. ISBN 978-807-3675-745.
10. MUSIL, Josef. Sociální a mediální komunikace. Vyd. 1. Praha, 2010, 256 s. ISBN 978-807-4520-020.
11. NAISBITT, John. Megatrendy 2000: Desať nových smerov na deväťdesiate roky. 1.vyd. Bratislava: Bradlo, 1992. ISBN 80-712-7050-4.

12. NEWMAN, Sharan. Skutečná historie konce světa: apokalyptické předpovědi od Zjevení Janova přes Nostradamovo a mayské proroctví až po Y2K a 2012. Líbznice: Víkend, 2010, 351 s. ISBN 978-80-7433-033-9.
13. ŠTROBLOVÁ, Soňa. Film a televize jako audiovizuální zprostředkování světa: Filmová a televizní dramaturgie a programová skladba. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. ISBN 978-80-86723-73-0.
14. VERNER, Pavel. Propaganda a manipulace. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. ISBN 978-80-7452-015-0.
15. VOJTÍŠEK, Zdeněk. Millennialism: expecting the end of the world in the past and present. Praha: Dingir, 2013, 207 s. ISBN 978-80-86779-30-0.

Seznam použitých tištěných periodik:

16. Mladá fronta dnes: Dnes má přijít konec světa. Gazdík J. Praha: MAFRA, a.s, 21.12.2012, z domova A5. ISSN 1210-1168.
17. Vojtíšek Z.: Hnutí Nového věku. Dingir 2003, str. 46 (No2).
18. Vojtíšek Z.: Dva typy milenialismu. Dingir 2011, str. 13 (No1).

Seznam použitých internetových zdrojů:

HOAX. [online]. [cit. 2013-09-30]. Dostupné z: <http://www.hoax.cz/cze/>

Reflex: archiv. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/48742/pripad-maysky-kalendar-jak-vyznamny-badatel-vyrobil-fenomen-konce-sveta.html>

Mexická archeologie: nález hrobky. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.national-geographic.cz/detail/nejvetsi-objev-mexicke-archeologie-vsech-dob-slavi-60-vyroci-dodnes-je-vsak-velkou-zahadou-27037/>

Česko-Slovenská filmová databáze: Mayský kalendář - Apokalypsa 2012. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/284699-maysky-kalendar-apokalypsa-2012/>

Nostradamus 2012. In: [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/263402-nostradamus-2012/>

Česko-Slovenská filmová databáze: 2012 - Mayská proroctví a kruhy v obilí [online]. 2008 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/294092-2012-mayska-prorocvi-a-kruhy-v-obili/>

Česko-Slovenská filmová databáze: 2012 Soudný den. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/239161-2012-soudny-den/>

Česko-Slovenská filmová databáze: Film 2012. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/239242-2012/>

Lidové noviny

Lidové noviny: kultura. In: [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/21-12-2012-nastane-konec-casu-0s7-/kultura.aspx?c=A070622_175919_In_kultura_vvr

Lidové noviny: kultura. In: [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://relax.lidovky.cz/konec-sveta-v-roce-2012-nesmysl-tvrdi-potomek-mayu-fue-/zajimavosti.aspx?c=A091011_211721_In-zajimavosti_cpr

Lidové noviny: Washington. In: [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://relax.lidovky.cz/bojite-se-apokalypsy-kupte-si-misto-v-podzemnim-bunkru-piz-/zajimavosti.aspx?c=A100426_135308_In-zajimavosti_glu

Lidové noviny: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: http://relax.lidovky.cz/dalsi-konec-sveta-na-zemi-se-pry-riti-planeta-f30-/zajimavosti.aspx?c=A110719_153736_In-zajimavosti_ogo

Lidové noviny: Rok 2012 - počátek nové epochy. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://lneicka.bigblogger.lidovky.cz/c/238651/Rok-2012-pocatek-nove-epochy.html>

Lidové noviny: Konec světa jako atrakce?. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://cestovani.lidovky.cz/konec-sveta-jako-attrakce-mexiko-laka-turisty-f3a-/aktuality.aspx?c=A120113_102002_aktuality_glu

Lidové noviny: Konec světa? Experti hledají nejlepší vtíp. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/konec-sveta-experti-hledaji-nejlepsi-vtip-fip-veda.aspx?c=A120118_183824_ln_veda_kim

Lidové noviny: zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/centrum-podivinu-ve-francouzske-visce-cekaji-na-konec-sveta-pqw-zpravy-svet.aspx?c=A120801_100819_ln_zahranici_jv

Lidové noviny: zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/uz-za-18-dni-skonci-svet-panikari-rusove-vlada-je-uklidnuje-p3f-zpravy-svet.aspx?c=A121203_092309_ln_zahranici_mtr

Lidové noviny: zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/rusove-skupuji-sul-i-svicky-chystaji-se-na-konec-sveta-p1z-zpravy-svet.aspx?c=A121207_124249_ln_zahranici_jv

Lidové noviny: zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/21-prosinec-se-blizi-cinane-se-boji-svet-se-pry-ponori-do-tmy-poc-zpravy-svet.aspx?c=A121210_102257_ln_zahranici_mtr

Lidové noviny: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://relax.lidovky.cz/cinane-zatkli-uz-pres-100-lidi-kteri-panikarili-kvuli-konci-sveta-ps6-zajimavosti.aspx?c=A121218_120927_ln-zajimavosti_vsl

Lidové noviny: domov. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/na-konec-sveta-se-pripravuji-i-cesti-zachranari-fr3-zpravy-domov.aspx?c=A121220_104959_ln_domov_kh

Lidové noviny: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://relax.lidovky.cz/socialni-sveta-vitaji-konec-sveta-s-humorem-few-zajimavosti.aspx?c=A121220_170447_ln-zajimavosti_mct

Lidové noviny: svět. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/ze-prodavame-listky-na-noemovu-archu-nesmysl-rika-osn-pfl-zpravy-svet.aspx?c=A121221_114429_ln_zahranici_mtr

Mladá fronta DNES

Mladá fronta dnes: idnes.cz. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://kultura.idnes.cz/the-tap-tap-archa-hanak-konec-sveta-d5f-hudba.aspx?c=A120430_121934_hudba_ptk

Mladá fronta dnes: idnes.cz. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/noemova-archa-nizozemsko-bible-dme-zahranicni.aspx?c=A121210_164109_zahranicni_aha

Mladá fronta: bydlení - stavba. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://bydleni.idnes.cz/konec-sveta-podzemni-bunkr-ddi-stavba.aspx?c=A121218_144200_stavba_web

Mladá fronta: zprávy - zahraničí. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/turiste-ocekavaji-konec-sveta-dkv-/zahranicni.aspx?c=A121220_082514_zahranicni_tss

Mladá fronta: zprávy - domácí. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/komentar-ke-konci-sveta-0vv-/domaci.aspx?c=A121221_150622_domaci_jav

Mladá fronta: zahraničí. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/konec-sveta-mayove-kalendar-dpk-/zahranicni.aspx?c=A121221_170045_zahranicni_btw

Mladá fronta: věda a vesmír. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/konec-sveta-nasa-video-06m-/tec-vesmir.aspx?c=A121221_154544_tec-vesmir_pka

Česká televize

Česká televize - online archiv: 2012 - Mayská proroctví a kruhy v obilí. In: [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10286357188-2012-mayska-proroctvi-a-kruhy-v-obili/>

Česká televize - videoarchiv: Mayové: Pravda a mýtus o konci světa. In: [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10000000085-mayove-pravda-a-mytus-o-konci-sveta/212251000750004-tajemstvi-mayske-civilizace-vzestupy-pady-a-konec-sveta/>

Česká televize - videoarchiv: Mayové: Pravda a mýtus o konci světa. In: [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10000000085-mayove-pravda-a-mytus-o-konci-sveta/212251000750001-jan-sokol-konec-sveta-jako-civilizacni-leitmotiv/>

Česká televize - videoarchiv: Mayové: Pravda a mýtus o konci světa. In: [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10000000085-univerzita-karlova-online/212251000750002-zdenek-vojtisek-je-vira-v-konec-sveta-pouhou-oblibenou-lidskou-zabavou/video/>

Česká televize - videoarchiv: Dokument - Konec světa byl a bude. In: [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10396797726-konec-sveta-byl-a-bude/21256226434/>

Česká televize - ČT24: Svět: Konec světa prý příští rok nebude. In: [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/155469-konec-sveta-pry-pristi-rok-nebude/>

Česká televize - videoarchiv: Svět: Mayské slavnosti a konec světa. In: [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/207251-mayske-slavnosti-v-mexiku-potrvi-az-do-konce-sveta/>

Česká televize - videoarchiv: Blížící se konec světa. [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/208238-blizi-se-konec-sveta-kolikrat-jsme-to-uz-slyeli/>

Česká televize - ČT24: Zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/208266-konec-sveta-nenastane-panika-i-sebevrazdy-ale-hrozi/>

Česká televize - ČT24: Zprávy ze světa. In: [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/208395-mayska-apokalypsa-je-pozehnanim-pro-byznys/>

TV Nova

TV Nova - tn.cz: Konec světa v roce 2012?. In: [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/konec-sveta-v-roce-2012-nasa-se-tomu-jen-smeje.html>

TV Nova: Mayský kalendář. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/nova-fakta-o-mayskem-kalendari-konec-sveta-nebo-podvod.html>

TV Nova: Pravda o konci světa. In: [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/pravda-o-konci-sveta-proc-nenastane-21-12-2012.html>

TV Nova: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/konec-sveta-letos-nebude.html>

TV Nova: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/konec-sveta-ma-prijit-za-par-tydnu-5-mist-odkud-ho-nejlepe-sledovat.html>

TV Nova: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://fanda.nova.cz/clanek/zajimavosti/tyhle-konce-sveta-uz-jsme-prezili.html>

TV Nova: zahraničí. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zahranici/konec-sveta-ohlasuji-uz-i-politici-premierka-ocekava-zombie.html>

TV Nova: konec světa. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/konec-sveta/silenstvi-kolem-konce-sveta-vrcholi-hotely-nabizeji-na-patek-specialni-mayske-balicky.html>

TV Nova: konec světa. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/konec-sveta/jake-poselstvi-o-konci-svet-je-na-myskem-kalendari-mayolog-odkryva-co-rika.html>

TV Nova: konec světa. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/konec-sveta/desiva-teorie-o-konci-sveta-podle-astrofyzicky-nas-smete-cerna-kometa.html>

TV Nova: svět. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/konec-sveta/cekaji-na-konec-sveta-cinane-zalezli-do-ocelovych-kouli-rusove-cekaji-ve-stalinovych-bunkrech.html>

TV Nova: zajímavosti. In: [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/zajimavosti/desive-prorocvi-vedci-vypocitali-ze-konec-sveta-ma-nastat-uz-22-unora-2014.html>

Archiv TV Nova: Konec světa. In: [online]. [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/zajimavosti/hruzna-predpoved-vikingu-o-vikendu-prijde-konec-sveta.html>

Rádio Impuls

Rádio Impuls: téma dne. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.impuls.cz/clanky/2012/01/cesi-si-mohou-vsadit-na-moznost-ze-letos-nastane-konec-sveta/>

Rádio Impuls: glosa. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.impuls.cz/clanky/2012/01/ivo-smoldas-glosuje-konec-sveta-v-letosnim-roce/>

Rádio Impuls: Téma dne. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.impuls.cz/clanky/2012/12/konec-sveta-podle-mayu-nesmysl/>

Rádio Impuls: Téma dne. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.impuls.cz/clanky/2012/12/milion-na-konec-sveta/>

Český rozhlas

Český rozhlas: náboženství. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/vyzvy/_zprava/340005

Český rozhlas: historie. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/leonardo/historie/_zprava/645958

Český rozhlas: historie. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/planetarium/historie/_zprava/760681

Český rozhlas: regionální zpravodajství. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/vysocina/tandem/_zprava/998310

Český rozhlas: archiv. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/host/_zprava/1000014

Český rozhlas: Věda - historie. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/radiozurnalhttp://www.rozhlas.cz/zpravy/historie/_zprava/1003837al/host/_zprava/1000014

Český rozhlas: Mozaika - věda. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/mozaika/veda/_zprava/1006229

Český rozhlas: Mozaika - věda. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/mozaika/veda/_zprava/1006229

Český rozhlas: archiv. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/reportaze/_zprava/1085002

Český rozhlas: archiv. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/leonardo/svet/_zprava/1110754

Český rozhlas: dokument. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/vltava/dokument/_zprava/1279449

Český rozhlas: Regina. In: [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/regina/denik/_zprava/1143006

Český rozhlas: zahraničí. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/1144982

Český rozhlas: zahraničí. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/leonardo/svet/_zprava/1145551

Český rozhlas: Svět viděný internetem. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/_zprava/1150073

Český rozhlas: člověk - věda. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/zpravy/clovek/_zprava/1152849

Český rozhlas: Svět viděný internetem. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/_zprava/1152062

Český rozhlas: Svět viděný internetem. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/mozaika/veda/_zprava/1153286

Český rozhlas: domácí - politika a společnost. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z:

http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/1153090

Český rozhlas: zahraničí - svět. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z:
http://www.rozhlas.cz/zpravy/svet/_zprava/1153064

Český rozhlas: Svět viděný internetem. In: [online]. [cit. 2014-03-09]. Dostupné z:
http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/_zprava/1153290

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Ukázka mayského kamenného kalendáře.....29

Seznam tabulek

Tabulka1: Typy aktivit ve volném čase.....13

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Hana Jílková

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Mayové – medializace konce světa

Počet stran bez příloh: 79

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů české literatury a pramenů: 18

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 78

Vedoucí práce: RNDr. Josef Musil CSc.